

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 23 aprel 2015-ci il Cümə axşamı № 86 (6114) Qiyməti 40 qəpik

Gündəm

Vəkil İntiqam Əliyevə ağır cəza - 7 il yarım!

Hüquq müdafiəçisinə 7 il 6 ay iş verildi; İ. Əliyev: "Hər bir qaranlıq gecənin işıqlı səhəri var, zamanı gələndə..."

yazısı səh.5-də

Vergi və gömrük orqanlarının işi "ASAN xidmət"ə keçə bilər

yazısı səh.4-də

Səfər Əbiyevin ən yaxın adamı olmuş şəxs hakimiyyətə savaşı açır

yazısı səh.3-də

Musavat qərargahına girişə qadağa qoyulması xəbəri təxribat imiş

yazısı səh.7-də

Erməni-Türk savaşı və "soyqırım" yalanlarının sonu

yazısı səh.8-də

Müxalifət Avropa Birliyi ilə münasibətləri dayandıra bilərmi...

yazısı səh.9-də

Barak Obama Ermənistanına getsəydi...

yazısı səh.12-də

Rusiya arxivlərinin təsdiqləmədiyi erməni "soyqırımı"

yazısı səh.10-də

Mikayıl Cabbarovun iki ili - ekspertlər qiymətləndirir...

yazısı səh.11-də

Zakir Həsənov:

"Ordu öz üzərinə düşəni layiqincə yerinə yetirəcək"

yazısı səh.13-də

"Yeni Qarabağ savaşında Rusiya bitərəf qalacaq"

yazısı səh.13-də

Lənkəranda məktəb direktorunun evindən 28 min dollar oğurlandı

yazısı səh.14-də

24 aprel İrəvan şousu: istisi olmayacaq, tüstüsü isə kor edə bilər...

MİNSK QRUPUNUN "TABUTU" NA SON MİSMARLAR VURULUR

Yeni müharibə ehtimalının güclənməsi, Fransa və Rusiyanın saxta erməni soyqırımı məsələsində özlərini "yandırmaları" Qarabağ vasitəçiliyində təcili rotasiya tələb edir; "üçlüyü" Almaniya və Türkiyə hesabına "beşliyə" çevirmək zamanı çatıb; amerikalı ekspert: "Hazırkı format özünü çoxdan bitirib..."

yazısı səh.9-də

Bakıdakı VIP hoteldə dəhşətli qətl - bank müdiri öldürüldü

"Zaminbank"ın Nəsimi rayon filialının müdiri Azər Məmmədovu bıçaqlayan qaçıb; yaralanan Ruslan Əfəndiyevlə bağlı xüsusi açıqlama yayıldı...

yazısı səh.2-də

Cavid Qurbanovun bankından biabırçı təkzib - müəmma daha da artır

yazısı səh.3-də

Rauf Mirqədirovun anası:
"Suçlu olduğunu bilsəm, ilk növbədə özüm İmtina edərdəm ondan"

yazısı səh.6-də

Musavat başqanının həbsdəki müavini sensasion ifadə verdi

yazısı səh.5-də

23 aprel 2015

AŞ Aralıq dənizində baş verən faciələrdən qurtulmağın yollarını axtarır

“Aralıq dənizində hər gün təkrarlanan humanitar böhranı diqqətdə saxlayan Avropa sahil bölgəsi boyu effektiv nəzarət və yardım mexanizmləri yaratmalıdır. Avropa yerli hakimiyyət orqanları ilə səylərini birləşdirməli, onlara qaçqınların yerləşdirilməsi məsələsində dəstək verməlidir”. Bu sözləri Fransanın Yerli və regional hakimiyyətlər Konqresinin sədri Jan Klod Frekon Avropa Şurasının alt komitəsinin toplantısında çıxışında deyib.

Aprelin 22-də keçirilən toplantıda Aralıq dənizində ard-arda baş verən gəmi qəzalarında çoxsaylı insan tələfatından narahatlıq ifadə olunub. AŞ PA deputatları Aralıq dənizinin cənub sahillərinə yaxın ölkələrdə münafiqələrə nizamlanmayana qədər qaçqınların axınına azalmayacağına, bu səbəbdən də onların qəbul edilməsi üçün şərait yaradılmasının vacibliyini bildiriblər. Narahatlıq doğuran məqam həm də bəzi qaçqınların quruya çıxdıqdan sonra yerli hakimiyyət orqanları ilə təmas yaratmamasıdır. Avropalı deputatlar hesab edirlər ki, qaçqınlar Avropa məkanına daxil olduqdan sonra onların yaşayışı və hərəkətinin qanunla tənzimlənməsi əsas şərt olmalıdır. Qaçqınların yerləşdirilməsi ilə yanaşı onların ərzaq təchizatı və tibb yardım alması da həllini gözləyən problemlərdəndir.

Toplantıda çıxış edən Jan Klod Frekon bildirib ki, Avropa Şurası bu məsələ ilə bağlı tövsiyələr hazırlayıb, qaçqınların axını etdiyi ölkələrlə məsləhətləşmələrə başlamalıdır: “Hər gün, hər saat aldığımızı faciə bəhərləri bizi məcbur edir ki, həm ali, həm də yerli səviyyələrdə bu böyük problemi gündəmdə saxlayaq. Kütləvi insan tələfatı ilə nəticələnən faciələrin təkrarlanmaması üçün Aralıq dənizinin hər iki sahilinə nəzarətin gücləndirilməsinə ehtiyac var. Sabah növbədənəkar toplantı keçirəcək Avropa sammitinin iştirakçıları bu problemə bağlı geniş diskussiyalar aparmağa, çözümlərini tapmağa çağırır.”

Yerli və Regional Hakimiyyətlər Konqresi Avropa Şurasına üzv olan 47 ölkənin diqqətini Yaxın Şərqdə və Afrikanın Saxara səhrasının güneyindəki daxili savaşa görə Avropa məkanının qarşılıqlı problemlərə dəfələrlə çəkib. Konqresin bu ilin martında təşkil etdiyi toplantıda Fransanın Kale, İtaliyanın Lampeduza, Türkiyənin Siirt şəhərlərinin merləri dəvət edilib və onlar Aralıq dənizi ilə gələn qaçqınların yerləşdirilməsi ilə bağlı problemlərdən danışib, təcrübələrini bölüşüblər.

□ **Aygün MURADXANLI, “Yeni Müsavat”**

QHT Şurası TİKA ilə əməkdaşlıq memorandumunu imzaladı

Aprelin 22-də Prezident yanında Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Şurası ilə “Türk Əməkdaşlıq və Koordinasiya Agentliyi” (TİKA) arasında əməkdaşlıq haqqında memorandum imzalanıb. Mərasimdə çıxış edən şura sədri, millət vəkili Azay Quliyev

memorandumu Türkiyənin ən mühüm qurumlarından biri olan TİKA ilə vətəndaş cəmiyyəti sahəsində iş birliyini inkişaf etdirəcək xoş niyyətli, hər iki ölkənin milli maraqlarını nəzərə alan sənəd adlandırılıb. Bir müddət öncə şuranın TİKA ilə birgə əməkdaşlığının nəticəsi olaraq Bakı QHT-lərinin Resurs və Təlim Mərkəzinin açıldığını deyən Azay Quliyev imzalanacaq sənədlə iki qurum arasındakı münasibətlərin bundan sonra hüquqi xarakter alacağını və fəaliyyətlərin koordinasiya ediləcəyini vurğulayıb.

A. Quliyev memorandumun şuranın Türkiyənin dövlət qurumuylla imzaladığı ilk sənəd olduğunu və vətəndaş cəmiyyətinin inkişafına önəmli töhfələr verəcəyini əminliyini bildirdi. Şuranın və TİKA-nın xarici ölkələrdə müxtəlif istiqamətlər üzrə mühüm layihələrə dəstək verdiyini bildirdən A. Quliyev bu anlaşma ilə imkanlarını daha da artırmış olacağını qeyd edib.

Mərasimin Türkiyənin Çanaqqala savaşındakı qələbəsinin 100-cü ildönümünə təsadüf etdiyini bildirdən şura sədri Azərbaycanın və bütün Türk dünyasının buna böyük önəm verdiyini qeyd edib. Türk millətinin Çanaqqala zəfərini qanı, canı bahasına qazandığını bildirdən şura sədri bir sıra beynəlxalq təşkilatların saxta erməni soyqırımını tanımasını pisləyib: “Avropa Parlamentinin və bir sıra digər beynəlxalq qurumların Türkiyəni soyqırım törətməkdə ittiham etməsi, suçlu kimi göstərməyə çalışması onların 1915-ci ildə Çanaqqalada itirilmiş mövqelərinin kompensasiya cəhədidir. Saxta soyqırımı tanımaqla sanki Çanaqqala savaşındakı məğlubiyyətlərinin qisasını almağa çalışırlar. Bu cür qurumlar unutmamalıdır ki, o zaman ordularını Türkiyəni məğlub etməyi bacarmayanlar, hazırda hansısa kağız parçası ilə heç bir uğur qazana bilməzlər. Cənab prezident İlham Əliyev 24 apreldə Türkiyə xalqının zəfər günü mərasimində qatılmaqla bir daha Azərbaycanın strateji müttəfiqinə, qardaş dövlətə olan dəstəyini nümayiş etdirəcək”.

TİKA-nın Bakı proqram koordinatoru Mustafa Haşim Polat Türkiyəni soyqırımda suçlayanların dönüb Türk tarixinə baxmalarının lazım olduğunu deyib. Türkiyənin heç zaman kiməsə işgəncə vermədiyini, hətta Birinci Dünya savaşı zamanı ona qarşı vuruşan düşmən əsgərlərinə belə yüksək ehtiram göstərdiyini bildirdən Mustafa Haşim Polat zəngin sülh, barış mədəniyyətinə sahib olduqlarını qeyd edib. M. Haşim Polat şura ilə imzalayacaqları sənədin mühüm sahələrdə güc birliyinə səbəb olacağına əminliyini vurğulayıb.

Sonda iki qurum arasında əməkdaşlıq haqqında memorandum imzalanıb və yaxın zamanlarda sənəddəki müddəaların icrasıyla bağlı birgə işçi qrupunun yaradılması ilə barədə razılıq əldə edilib.

Bakıdakı VIP hoteldə dəhşətli qətl - bank müdiri öldürüldü

“Zaminbank”ın Nəsimi rayon filialının müdiri Azər Məmmədovu bıçaqlayan qaçqın; yaralanan Ruslan Əfəndiyevlə bağlı xüsusi açıqlama yayıldı...

Aprel 21-i axşam saat 21.00 radələrində Nəsimi rayonunda yerləşən “Avropa” hotelində qətl törədilib. Məlumat görə, “Zaminbank”ın Nəsimi rayon filialının müdiri olan Azər Məmmədovun hotelin idman zalında bıçaqlanaraq öldürüldü. Bildirilir ki, bir nəfərli hotelin idman zalında qarışıq döyüş növləri üzrə məşqçi Ruslan Əfəndiyevin mübahisəsi yaranıb. Həmin şəxs məşqçi arasında dava düşüb. Araya girən Azər Məmmədov ürək nahiyəsindən bıçaqlanıb və elə hadisə yerində keçinib. Ruslan Əfəndiyev isə döş qəfəsinin ön səthinin sol tərəfindən iki bıçaq xəsarəti alıb. O da ağır vəziyyətdə xəstəxanaya yerləşdirilib.

Nəsimi Rayon Polis İdarəsinin Cinayət Axtarış Şöbəsi və 20-ci polis bölməsi əməkdaşlarının həyata keçirdikləri əməliyyat-axtarış tədbirləri nəticəsində hadisəni törədən Bakı şəhər sakini, 1987-ci il təvəllüdü Sənan Təvəkkül oğlu Quliyev olduğu müəyyən edilib. Polis hadisəni törədən şəxsin tutulması istiqamətində əməliyyat-axtarış tədbirlərinə başlayıb.

Öldürülən Azər Məmmədova gəlincə, 1985-ci il təvəllüdü mərhum Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin məzunudur.

1971-ci il təvəllüdü R.Əfəndiyevlə bağlı isə Azərbaycan Pankration, Qrappling və MMA

Federasiyasının prezidenti Azad Əsgərov açıqlama verib. A. Əsgərov apasport.az saytına açıqlamasında adı Azərbaycan millisinin baş məşqçisi kimi hallanan mütəxəssisin federasiya ilə rəsmi bağlılığının olmadığını bildirib.

Onun sözlərinə görə, R.Əfəndiyev 2014-cü ilin yanvar-fevral aylarında Pankration, Qrappling və MMA Federasiyasında baş məşqçi kimi çalışıb. Lakin sonradan onunla müqaviləyə qarşılıqlı şəkildə xitam verilib.

A. Əsgərov bildirib ki, hazırda federasiyada 3 baş məşqçi var və Gənclər və İdman Nazirliyi də bu çalışdırıcıları təsdiqləyib: “**Federasiyamızda üç - yeniyetmələr, gənclər və böyüklər üzrə milli komandalar var. Bunlara isə ayrı-ayrılıqda Dülğər Əsgərov, Faiq Rzayev və Vilayət Quliyev rəhbərlik**

edirlər. Əfəndiyevi bir məşqçi, bir yoldaş kimi tanıyıram. Lakin onun bizə hansısa rəsmi sənədlə belə bağlılığı yoxdur. Sadəcə, dekabrda ona və yetirmələrinə bayrağımız altında keçirilən yarışlara qatılmaq üçün icazə vermişik”.

Federasiya prezidenti R. Əfəndiyev kimi yüzlərlə mütəxəssisin fərdi qaydada hazırlıq qrupu toplamasının adı hal olduğunu qeyd edib: “**Onu müəllim kimi də tanıyırdıq. Lakin yüzlərlə məşqçi fərdi məşqlər keçir. Komandamızın baş məşqçisi olsaydı, “Avropa” hotelində niyə məşq keçirdi?**

1997-ci ildən fəaliyyət göstərən ilk 5 ulduzlu “Grand Hotel Europe” - Bakı şəhərinin ilk vip hotellərindən hesab olunur. Hoteldə müasir və böyük “Olympus” spa salon və fitness mərkəzi var.

□ **Xəbər Xidməti**

“Korrupsiya faktları daha çox özəl biznesdə olub”

Korrupsiya faktları daha çox özəl biznesdə olub. Bunu aprelin 22-də keçirdiyi mətbuat konfransında Baş prokuror yanında Korrupsiyaya Qarşı Mübarizə Baş İdarəsinin rəisi Kamran Əliyev bildirib. Bu segmentdə 14 cinayət işi başlanılıb. Daha 4 iş icra strukturları, 3-ü bank sektoru, 2 iş təhsil üzrə olub. İki iş bələdiyyə, 1 iş səfərbərlik, qalanları sosial sahə ilə bağlı olub. Göründüyü kimi, qanun keşikçiləri orta hakimiyyət ešelonusuna belə toxunmayıb.

Baş Prokuror yanında Korrupsiyaya qarşı Mübarizə Baş İdarəsinin idarə və şöbələri tərəfindən 39 material üzrə araşdırma aparılıb, 29 material üzrə Cinayət Məcəlləsinin müxtəlif maddələri ilə cinayət işləri başlanılıb, 10 material üzrə cinayət-prosessual qanunvericiliyinin tələblərinə uyğun müvafiq tədbirlər görülüb.

O bildirib ki, rüb ərzində məhkəməyə göndərilmiş cinayət işləri üzrə vurulmuş 18 milyon 556 min 668 manat məbləğində ziyan 5 milyon 894 min 138 manat və ya 31,7 faizinin ödəndirilməsi təmin edilib.

Əliyevin sözlərinə görə, yanvar-martda ilin ilk 3 ayında 13 şəxs barəsində axtarış elan edilib, 2 nəfər tutularaq istintaqa təhvil verilib, 21 şəxs isə beynəlxalq axtarışa verilib.

2015-ci ilin birinci rübü ərzində 161 sayılı “Qaynar xətt” əlaqə mərkəzinə 1 677 müraciət daxil olub.

Belçika XİN-in rəhbəri Azərbaycana gəlir - son dəqiqə!

AŞ Nazirlər Komitəsinə rəhbərlik edən Belçika Dağlıq Qarabağ probleminin aradan qaldırılmasına dəstək vermək istəyir

Aprelin 28-də Avropa Şurası Nazirlər Komitəsinə sədrliyi qəbul edən Belçikanın xarici işlər naziri Didye Reyndersin Azərbaycan və Ermənistan səfəri başlayır. Bu haqda cənab Reynders AŞ PA-nın yaz sessiyasında çıxışında danışıb. Nazirlər Komitəsinin iş ilə bağlı hesabatını təqdim edən xarici işlər naziri deyib ki, Belçika quruma rəhbərlik etdiyi dövərdə Avropa məkanında insan hüquq və azadlıqlarının daha effektiv qorunmasına çalışacaq.

Daha sonra sessiya iştirakçıları Didye Reyndersə suallar verib. Azərbaycanın AŞ PA-dakı nümayəndə heyətinin üzvü Rövsən Rzayev Azərbaycanda məcburi köçkünlərin daimi yaşayış yerlərinə qayıdabilmədiyini, bu səbəbdən bələdiyyə seçkilərində iştirakdan məhrum olduqlarını insan hüquq və azadlıqlarının kobud şəkildə pozulması olduğunu deyib və bunun üçün kimin cavabdehlik daşdığını soruşub. Rövsən Rzayev “Ermənistanın əsir saxladığı Dilqəm Əsgərov və Şahbaz Quliyevin azad edilmələri üçün biz nə edə bilərik” sualına da cavab istəyib.

Gələn həftə Ermənistan və Azərbaycana səfər edəcəyini bildiren D. Reynders yaranan durumdakı ciddi narahatlıq keçirdiyini bildirib: “Münafiqə zonasında baş verən belə hadisələr bizi olduqca narahat edir. Əlbəttə ki, problemlər hərbi yolla həll edilə bilməz. Qarabağ münafiqəsi probleminin nizamlanmasında aparıcı rol oynayan ATƏT -in, eyni zamanda Avropa Şurasının vasitəçiliyi ilə siyasi yolla həll olunmalıdır. Qaçqın və məcburi köçkünlərin vəziyyətinə gəldikdə, hansı vəziyyətdə yaşadıqlarını görmək üçün ilk növbədə onlarla görüşə bilməliyik. Bütün ölkələrin hökumətlərinə çağırış edərək demək istəyirəm ki, onlar qaçqınları görməyimiz üçün bizə şərait yaratmalıdır. Bu onların həm de-yure, həm də de-fakto vəzifəsidir. Bir çox təşkilatlar var ki, onlar bu məsələlərdə yardım edə bilərlər. Avropa Şurası belə təşkilatlardan biridir”.

Belçikanın xarici işlər naziri Azərbaycanca qaçqın və məcburi köçkünlərin yaşayışı ilə də tanış olacaq.

□ **Aygün MURADXANLI, Strasburq**

Başağılığı
Milli Strateji Düşüncə Mərkəzinin rəhbəri İsa Qəmbər Zabil Müqabiloğluna atası Müqabil bəyin vəfatından kədərli vəziyyətini bildirir, dərin hüznə başsağılığı verir.
Müsavat Partiyasının başqanı Arif Hacı və partiyanın Divanı Zabil Müqabiloğluna atası Müqabil bəyin vəfatından kədərli vəziyyətini bildirir, dərin hüznə başsağılığı verir.

Terror və Avropa - Strasburqda “nə etməli” sualı

Avropa Şurası terrorla mübarizənin gücləndirilməsini müzakirə edib

Avropa Şurasının yaz sessiyasının ikinci günündə Avropa məkanından terrorun qarşısının alınması tədbirləri haqqında Niderlanddan olan deputat Piter Omsiqtin hazırladığı hesabat müzakirə edilib.

Sənəddə bildirilir ki, terrorun qarşısının alınması məqsədilə həyata keçirilən kütləvi nəzarət təhlükəsizliyin təmin edilməsi məqsədi daşısa da, insanların təməl haqlarına təhlükə yaradır. Sənəddə qeyd olunur ki, təhlükəsizlik xidmətləri rəhbərlərinin əksini iddia etməsinə baxmayaraq kütləvi nəzarət terror aktlarının qarşısını almaq gücündə deyil. Bir çox hallarda terrorla heç bir əlaqəsi olmayan insanlar təqib olunur, terror qruplaşmalarının təmsilçiləri isə Avropa məkanında sərbəst hərəkət edir.

Müzakirələrin gedişində AŞ PA deputatları bildirib ki, insanların özəl həyatlarına müdaxilə, onların şəxsi informasiyalarının açılması yalnız məhkəmə qərarı ilə mümkün ola bilər. Bundan başqa, təhlükəsizlik xidmətlərinin sui-istifadə yol verməməsi üçün onların üzərində məhkəmə və parlament nəzarəti gücləndirilməlidir, xüsusi xidmət orqanları üçün vahid kodeks yaradılmalıdır, terror təhlükəsi daşıyan insanlar haqqında xüsusi xidmət orqanlarını məlumatlandıran insanların təhlükəsizliyinin uzunmüddətli qorunması təmin edilməlidir.

Müzakirələrdən sonra Avropa Şurası Parlament Assambleyasının sessiyası Avropa Şurasının baş katibi Torbörn Yaqlanda müraciət edib. Müraciətdə T.Yaqlanddan öz səlahiyyətlərindən istifadə edərək Avropa İnsan Haqları Konvensiyasında nəzərdə tutulan müddəaların daha effektiv qorunması üçün AŞ-ye üzv ölkələrə müraciət etməsi istənilir.

□ **Aygün Muradxanlı, Strasburq**

“Azərbaycan senzuranın ən çox tətbiq olunduğu ölkələr arasındadır”

Azərbaycan dünyada senzuranın ən çox tətbiq olunduğu 10 ölkə sırasında 5-ci yerdədir. Bu barədə Beynəlxalq Jurnalistlər Müdafiə Komitəsinin (CPJ) hesabatında deyilir. Geniş hesabat aprelin 27-də açıqlanacaq. Sənura ilə bağlı ən pis vəziyyət Eritreya və Şimali Koreyadadır. Sonra Səudiyyə Ərəbistanı, Efiopiya, Azərbaycan, Vyetnam, İran, Myanma və Kuba gəlir.

Hesabat hazırlanarkən siyasi həbslər, jurnalistlərin təqib olunması, internetdəki yazılara nəzarət kimi amillər nəzərə alınıb.

Sənəddə Azərbaycanla bağlı deyilir ki, ölkədə 7 jurnalist və blogger həbsdədir.

**Yazarımız
Tofiq
Yaqubluya
Azadlıq!**

Ötən saylarımızdan birində Bakı sakini Natalya Kərimovanın prezident İlham Əliyevə, Heydər Əliyev Fondunun rəhbəri Mehriban Əliyevaya, Rusiyanın Azərbaycandakı səfirinə, hüquq-mühafizə orqanlarının rəhbərlərinə, "Azərbaycan Dəmir Yolları" QSC-nin sədri Cavid Qurbanova və digər səlahiyyət sahiblərinə ünvanladığı və surətini vəkili vasitəsilə redaksiyamıza təqdim etdiyi məktubu dərc etmişdik.

Günün içindən

bankın Müşahidə Şurasının sədri Pərvanə Novruzova ilə Qənbər Qurbanovun eyni daxili telefon nömrəsindən istifadə etmələri qeyd olunub. Əgər Q. Qurbanov bankın baş ofisində oturmursa, kabineti yoxdursa adına daxili telefon nömrəsi niyə qeyd olunur? Əgər bu məlumat yanlışdırsa, "Gəncəbank"ın yanlışdır.

N. Kərimovanın iddialarına gəlincə isə, görüldüyü kimi, "Gəncəbank"ın İH adından re-

Halbuki Natalya Kərimova həmin vaxt ailəsi ilə birgə Rusiyada olub. Ona məxsus "Nataşa" salonu da 2001-ci ildə "Gözəl Esmira" firmasının adına keçirilərək "Afrodita"ya çevrilib. Bundan əvvəl salonunda 56-98-77 şəhər nömrəsi işlədilib və N. Kərimovanın adına olub. "Nataşa" "Afroditaya" çevrildəndən sonra isə ora yeni telefon nömrələri - 265-04-30, 265-04-31 alınıb. Ən maraqlı məqam isə bu nömrələrin də

Səfər Əbiyevin ən yaxın adamı olmuş şəxs hakimiyyətə savaşa açır

Eldar Sabiroğlu YAP rəhbərliyini və Prezident Administrasiyasını sərt şəkildə tənqid edib

"Yusif Hübətov mənə deyirdi ki, narahat olma, gərginlik keçirmə, sonra da icra başçısına tapşırıq verirdi ki, mənim işimə əngəllər yaratsın"

Səfər Əbiyevi müdafiə naziri postundan yola salan, bundan sonra özü də tutduğu vəzifədən uzaqlaşdırılan Müdafiə Nazirliyinin mətbuat xidmətinin sabiq rəisi Eldar Sabiroğlu danışır. Sabiq nazirə yaxınlığı ilə tanınan E. Sabiroğlu gözlənilmədən vaxtilə təmsil olunduğu iqtidarın əleyhinə sərt açıqlamalar verib. Modern.az saytına müsahibəsində vaxtilə Azərbaycan Xalq Cəbhəsinin üzvü olduğunu xatırladan E. Sabiroğlu hazırda Yeni Azərbaycan Partiyasının üzvü olduğunu deyib. Deputat olmaq istəyini də gizlətməyib: "Sözün doğrusu, deputat olmaq üçün o qədər də alışıb-yanmıram. Ona görə ki, bəzi adamlar deputat olmaq istəyini də qısqançlıqla qəbul edirlər". Sabiq xidmət rəisi ona əngəl yaradan şəxsin adını da açıqlayıb: "Düzünü eşitmək istəsəniz, deyə bilərəm ki, həmin adam heç istəməzdi mənim üzərimə gəlsin. Tələnin qurulduğu ortada idi. Bu işi də o zaman Prezident Aparatının ərazi idarəetmə orqanlarının müdiri vəzifəsində çalışsan, "partiyada misilsiz xidmətləri olan" Yusif Hübətov bacarıqla aparırdı. Mənə zəng edirdi ki, "sən narahat olma, gərginlik keçirmə", sonra da icra başçısına tapşırıq verirdi ki, "ona əngəllər yarat".

E. Sabiroğlu YAP rəhbərliyinin Rəsul Quliyevin Milli Məclisinə toplaşaraq onu təmtəraqa partiyaya keçirmələri və siyasi dönüklər haqda danışır: "İndi həmin adamlar (Rəsul Quliyevin kabinetinə toplaşanları nəzərdə tutur-E.H.) Rəsul Quliyevə qarşı əks cəbhədə dayanıb. Həmin vaxt o insanlar Rəsul Quliyevin şəninə elə sözlər deyirdilər ki, indi onların mövqeyini görəndə xəcalət hissi keçirirəm. Bütün baş verənlər bir kənar qaldı. Nə isə, iclas bitdi. Hamı çıxıb getdi. Mən isə Rəsul Quliyevlə müsahibənin başlama vaxtını gözləyirdim. İclasda iştirak edən şəxslərdən biri, hazırda çox böyük vəzifə tutan şəxs onun yanında qaldı. Həmin şəxs saat yarımından sonra Rəsulun otağından gülə-gülə çıxdı və o zaman Rəsulla təyin olunan müsahibə baş tutdu".

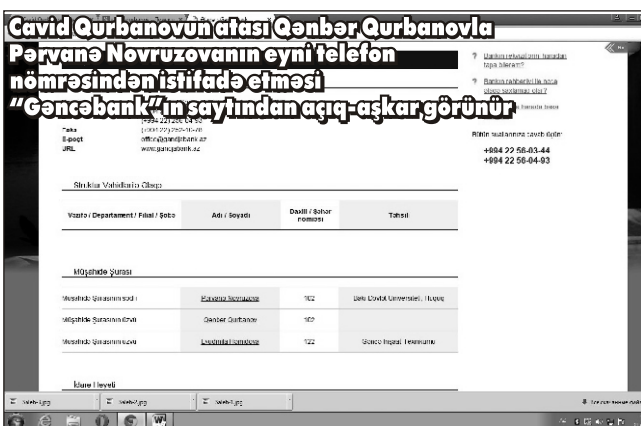
E. Sabiroğlu "Siz həmin adamların adını çəkmək istəmirsiniz. Amma Rəsul Quliyevin həmin məşhur adları çəkəcəyindən narahatlığınız yoxdur ki" sualına belə cavab verib: "Arif olan nə dediyimi başa düşür. Özümü qalmaqallar burulğanında görmək istəmirəm. Rəsul Quliyevə gəlincə, deyə bilərəm ki, həmin adamları çox gözəl tanıyır. Onların adını çəkməsindən qorxum yoxdur. Eyni zamanda onları təhlükəli insanlar hesab etmək olar. Öz mənafeyi, maraqları çərçivəsində belələri istənilən adamı ayaqlarının altına atıb əzib keçə bilirlər".

Sabiq xidmət rəhbəri Səfər Əbiyevlə əlaqələrindən də danışır: "Son zamanlar əlaqələrimiz səngiyib. Əvvəllər əlaqələrimiz olurdu. Hal-əhval tuturduq. İndi məndə olan telefonunu götürmür. Ona görə də əlaqə yarada bilmirəm".

□ E.HÜSEYNOV

Cavid Qurbanovun bankından biabırçı təkzib - müəmma daha da artır

"Gəncəbank"dan redaksiyamıza göndərilmiş məktub başqa şey deyir, faktlar isə başqa mətləblərdən xəbər verir

Məktub müəllifi "Gəncəbank"ın Müşahidə Şurasının sədri Pərvanə Novruzovanın onun biznesini, mülklərini zorakılıqla ələ keçirdiyini bildirir, səlahiyyət sahiblərindən imdad diləyirdi. "Cavid Qurbanovun bankının qadın rəhbəri haqda şok ittihamlar" sərlovhəli yazıda (<http://musavat.com/news/olke/cavid-qurbanovun-bankinin-qa>-

redaksiyamıza təqdim etmiş, həmin şəxs isə redaksiyamızı hədələmişdi. Aprelin 21-də isə "Gəncəbank" ASC-nin İdarə Heyəti adından redaksiyamıza məktub daxil olub. Həmin məktubda deyilir: "18 aprel 2015-ci il tarixdə qəzetinizdə getmiş "Cavid Qurbanovun bankının qadın rəhbəri haqda şok ittihamlar" başlıqlı məqalənin yazılmış ittihamlara qarşı "Gəncəbank" ASC-nin İdarə Heyəti aşağıda-

Bankın İdarə Heyətinin sədri vəzifəsini icra edən Elnur Həmidov P. Novruzovanın işə çıxmadığını bildirərək ona yönəlik ittihamlara cavab verə bilməyəcəyini söyləmişdi. Aprelin 20-də redaksiyamıza əlaqə saxlayan E. Həmidov dəstəyi özünü təqdim etməyən bank işçisinə vermiş, həmin şəxs isə redaksiyamızı hədələmişdi. Aprelin 21-də isə "Gəncəbank" ASC-nin İdarə Heyəti adından redaksiyamıza məktub daxil olub. Həmin məktubda deyilir: "18 aprel 2015-ci il tarixdə qəzetinizdə getmiş "Cavid Qurbanovun bankının qadın rəhbəri haqda şok ittihamlar" başlıqlı məqalənin yazılmış ittihamlara qarşı "Gəncəbank" ASC-nin İdarə Heyəti aşağıda-

kıları diqqətinizə çatdırır. Bildirmək istərdik ki, Qurbanov Qənbər ("Azərbaycan Dəmir Yolları" QSC-nin sədri Cavid Qurbanovun atası - E.M.) həqiqətən bankda 18,66% paya sahibdir. Lakin onun bankda kabineti yoxdur. Natalya Kərimova adlı vətəndaşın ağılsız iddialarının isə heç bir əsası yoxdur. Şər və böhtan xarakterli bu iddialar bankın Müşahidə Şurasının sədri Pərvanə Novruzovanın işgüzar nüfuzuna xələl yetir-

Vəkil Ceyhun Yusifov: "Üç kondisionerə görə bir obyekt və 3 otaqlı mənzil necə banka keçə bilər?"

mək məqsədi daşıyır". "Gəncəbank" ASC-nin İdarə Heyəti adından redaksiyamıza göndərilən məktubda bir neçə uyğunsuzluq və N. Kərimovanın iddialarının üzərindən səthi şəkildə keçmə cəhdi var. Məsələn, "Gəncəbank"ın saytındakı əlaqə bölümündə (<http://www.gandjibank.az/?/az/content/411> / <http://www.gandjibank.az/?/az/content/411>)

daksiyamıza göndərilən məktubda münasibət ümumi sözlərdən ibarətdir. Halbuki ortada çox ciddi ittihamlar var.

N. Kərimova ona məxsus "Nataşa" gözəllik salonunun qızının zorlanması hədəsi ilə əlinə alındığını, bundan başqa, evinin də ələ keçirildiyini deyir. Prezidentdən və bir çox səlahiyyət sahiblərindən imdad diləyir.

N. Kərimovanın vəkili Ceyhun Yusifovla əlaqə yaradıb müvəkkilinin müraci-

Pərvanə Novruzovanın adına olmalıdır. Digər tərəfdən, necə olub ki, 2 min dollar istehlak krediti götürüb 3 kondisioner alan və kreditin təminatı kimi həmin kondisionerləri qoyan bir müştərinin gözəllik salonu, evi banka keçib? Gəncədə 3 otaqlı ev və gözəllik salonu 3 adi kondisionerin pulu ilə əvəzləşdirilə bilərmi?

N. Kərimovanın iddialarını araşdırmaq hüquq-mühafizə orqanlarının işidir və ümid edirik ki, obyektiv araşdırma həqiqəti üzə çıxarıb kimin haqlı, kiminsə haqsız olduğunu ortaya qoyacaq".

Qeyd edək ki, vəkili C. Yusifov artıq hüquq-mühafizə orqanlarına müraciət edib və baş verənlərlə bağlı Cinayət Məcələsinin 181-ci (quldurluq), 182-ci (hədə-qorxu ilə tələb etmə) maddələri ilə cinayət işi başlanmasını, müvəkkilinin xüsusi qorumaya götürülərək "Gəncəbank" ASC-nin fəaliyyətinin kompleks yoxlanılmasını, bu halların araşdırılması

Mənzil Pərvanə Novruzovanın əlinə keçib!

ətinə verilən reaksiyalar haqda soruşduq. Vəkil bildirdi ki, artıq müvəkkilinə qarşı baş vermiş qanunsuzluqlarla bağlı sənədlər əldə olunub və müvafiq orqanlara müraciət hazırlayırlar: «Məlum olur ki, Natalya Kərimovanın Gəncə şəhəri, F. Əliyev küçəsi 1-ci döngə, 11 saylı evin 11-ci mənzili 2006-cı ildə Pərvanə Novruzovanın adına keçirilib. Bu, danılmaz faktdır.

məqsədilə xüsusi İstintaq Komissiyasının yaradılmasını xahiş edib.

Bir daha vurğulayırıq ki, "Gəncəbank" haqda yazılanlar N. Kərimovanın iddialarıdır və o, bu iddiaların araşdırılması istəyi ilə ölkə rəhbərliyinə, bankın sahibləri arasında atası Qənbər Qurbanov olan Cavid Qurbanova da müraciət edib. Mövzuya qayıdacağıq. □ E.MƏMMƏDƏLİYEV

"Xristian-demokratlar" ifadəsi qorxutmursa...

Hüseyinbala SƏLİMOV

Biz də elə adamıq ki, nə baş versə də və hansı siyasi konyunktura dəbdə olsa da, Qərb dəyərləri deyilən sistemdən bədgüman olmarıq... Demirik ki, idealdır, demirik ki, bundan mükəmməl olmayacaq, amma indi nə varsa, o var və belə hesab edirik ki, Qərb Azərbaycana və azərbaycanlılara olduqca lazımdır, bəlkə də həyatı qədər önəmlidir. Buna heç vaxt şübhə etmək niyyətində olmamışıq və indi də belə arzuda bulunuruq...

Amma biz şərqliyik. İnsan valideynlərini, milli mənsubiyyətini və bir də vətəni seçmir. Qərbə meyilli bir Şərq insanı kimi öz mahiyyətimizdə də bezar deyilik. Hərçənd ki, bu "mahiyət" sözünü Şərqdə idarə edənlər və idarə olunanlar əksər hallarda tamamilə fərqli aspektlərdə başa düşürlər...

Öz missiyamızı onda görürük ki, mütərəqqi Qərb dəyərləri üçün Şərq gerçəkliyində bir zəmin hazırlayaq. Amma bu, tək bizim kimi düşünen və öz rolunu bunda görənlərdən asılı deyil, müəyyən mənada elə Qərb ölkələrindən və onların insanlarından da asılıdır...

Əgər 27 ildə Qərb ölkələri və insanları bir Qarabağ həqiqətini görə bilmirsə və buna adekvat qiymət verməyi bacarmırsa, biz də öz şərqli həmvətənlərimiz qarşısında arqumensiz və tamamilə tərkislah oluruq. Sadəcə, özümüzlə onlarla təsəlli veririk ki, bizim başa düşülməməliyimizdə, gerçək anlanmamamızda öz günahımız da az deyil, çünki yanlışlıqlarımızla, bəzən də tərsliyimizlə qərblilərdə izafi şübhələr yaradır, onu tərəddüdlərə və bir çox hallarda da səhv qərarlara sövq edirik...

Bəli, özümüzü özümüzü tərkislah edirik. Düzgün seçki keçirmirik, öz insanlarımızın haqlarına sayğı ilə yanaşmırıq, despotizm və bu kimi neqativ tendensiyalara rəvac veririk. Qərblilər də bunu görür və eşidir...

Sonra da, bəli, sonra da bizə ehtiyatla, şübhə ilə yanaşmağa başlayırlar ki, bəs bu adamlar özlərinə qarşı bu cür sayğısızdırlarsa, başqaları ilə necə rəftar edirlər?..

Nə işə. Bu, bizim, biz şərqli azərbaycanlıların, necə deyirlər, çoxdankı mərzədi. Onu dilə gətirməkdə məqsədimiz də Qərbin haqlı olduğu məqamları arayıb-araşdırmaq və o məqamları az qala insanların gözüne soxmaq deyil...

Əsla yox. Qərbin də haqlı olduğunu məqamlar var. Bu günlərdə televiziya baxırdım və diqqətimi bir maraqlı xəbər çəkdi. Bəli oldu ki, bəs Misirin sabiq prezidenti M.Mursinin məhkəməsi bitib və ona 20 il həbs cəzası verilib...

Bəlkə də birdən istiqaməti kəskin dəyişərək Azərbaycandan Misirə keçməyim təəccüblü görünəcək...

Amma mən bu ölkəyə həmişə, xüsusən də H.Mübarək devrindən sonra çox diqqətli olmuşam. Bəlkə də ona görə ki, Azərbaycan yeganə xarici ölkə idi ki, burada diktator H.Mübarəkə heykəl də qoyulmuşdu...

Qəz, misirlilər bir gün Mübarəki devirdilər... Düşündük ki, daha bir müsəlman ölkəsi diktatordan qurtuldu. Burada bir şeyi də deyim. Bu ölkə ərəb dünyası üçün çox önəmlidir. Türkiyə türk dünyasında nə deməkdirsə, Misir də ərəb dünyasında elə o deməkdir...

Müxtəsəri, Qərbdən çox böyük anlaşma gözləyirdik... İndi nə başını ağrıdım, Mübarək devrildi, "müsəlman qardaşları" seçkiləri uddu və M.Mürsi prezident oldu. Amma burada dərhal köhnə stereotiplər yada düşdü. Qərbdə elə ki, bu "müsəlman qardaşları" ifadəsini eşitdilər, dərhal başlandı və fəleyhin çərxi tərsinə fırlandı - təzədən hərbiçiləri Mursini devirdilər və hakimiyyətə gəldilər, Mürsi həbsxanaya düşdü, diktator Mübarək isə faktiki olaraq bəraət aldı...

Prosesin qısa xronoloji budur... Mənim Mürsinin və "müsəlman qardaşları"nın hansı günahların sahibi olduğundan elə də xəbərim yoxdur və özümü bu sahədə böyük "bilici" də hesab etmirəm...

Amma hesab edirəm ki, biz Qərb dəyərlərinə doğru böyük yol gedirik. Bu yolu birdən-birə qət etmək elə də real görünmür...

Yox, bunu heç də bəzilərinin dediyi kimi, biz hələ bir müddət seçkiləri də saxtalaşdırma bilirik, insan haqlarını da poza bilirik, insanları məhbəslərə də ata bilirik kimi başa düşməyin...

Qətiyyətlə belə fikirdə deyiləm və həmişə olduğu kimi, bunu siyasi möhtəkirlərin böyük hiyləgərliyi hesab edirəm... Bəs demək istədiyim nədir? Müsəlman sözündən qorxmayaq. Onlar düzgün seçki keçirirsə, hamının seçmək və seçilmək hüququnu tanıyarsa və ən əsası seçkilərin hakimiyyəti idarə etməyi qəbul edirlərsə, başqa dinlərə və məzhəblərə dözümlə yanaşırlarsa birinci mərhələdə elə bununla da kifayətlənmək olar. Qərbdə "xristian demokratlar" ifadəsi qorxutmursa, diksindirmirsə, nədən müsəlman sözündən belə çəkinməliyik?..

Qərbə dilemma tələq etmirik. Amma bir Mursi var və bir də İŞİD... Hansını seçək? Qərb Şərqi gəlmək və dəyərlərini ora transfer etmək istəyirsə, onu anlamağa da cəhd etməlidir, çünki sintez və dialoq da qarşılıqlı anlaşmadan keçir...

Azərbaycanda "ASAN xidmət" in yaradılması və uğurlu fəaliyyəti onu göstərdi ki, məmur-vətəndaş münasibətlərindəki problemləri, süründürməçiliyi, rüşvətxorluğu aradan qaldırmaq üçün artıq təsdiq olunmuş bir mexanizm mövcuddur. Bir çox xidmətlərin "ASAN"laşdırılması həm dövlət rüsumlarının birbaşa büdcəyə daxil olmasına yol açdı, həm də vətəndaşları əlavə xərclərdən xilas etdi.

ya son qoydu. Bu sistem daha da təkmilləşdirilməlidir. Yəqin ki, Azərbaycan hökuməti bunun üzərində işləyir. Bu yaxınlarda biz belə bir məlumat aldığımız ki, vergi və gömrüklə əlaqədar müəyyən bəyannamələrin elektron formada göndərilməsi "ASAN xidmət" vasitəsilə həyata keçiriləcək. Hansı sahələrdə ki, vətəndaş-məmur münasibətlərində problemlər mövcuddur, bu sahələri tədricən "ASAN xidmət"ə keçirmək lazımdır. Təbii ki, bunu birdən-birə etmək çətinidir, müəy-

cələnəcək. İndi "ASAN xidmət" də mövcud olan xidmətlərin bir çoxu hələ də ənənəvi strukturlarda da qalıb, tam ləğv edilməyib. Əslində bu düzgün deyil. "ASAN xidmət" in artıq özünü təsdiq etməsi tələb edir ki, digər paralel strukturlar ləğv edilsin. Bütcdən maliyyələşən, heç bir fəaliyyət göstərməyən, insanların müraciətlərinə normal münasibət göstərməyən strukturların ləğvi gündəmə gəlməli idi. Ancaq biz hələ ki bunu görmürük. "ASAN xidmət" in fə-

qanlarının özü islah olunmalıdır. Ümumiyyətlə, vergilərin ayrıca bir nazirlik kimi fəaliyyət göstərməsinə də ehtiyac yoxdur. Dünyanın hər yerində vergi və gömrük Maliyyə Nazirliyinin tərkibində bir departament kimi fəaliyyət göstərir və yoxlamalar da püşkatma yolu ilə aparılır, hamını yoxlamağa ehtiyac yoxdur, kompüter özü seçir ki, hansı şirkət vergi hesabatlarını gecikdirir və hansı da ha az yoxlanıb. Bu beynəlxalq qanunvericilikdə bu cür nəzərdə tutulub. Orada vergi qanun-

Vergi və gömrük orqanlarının işi "ASAN xidmət"ə keçə bilər

Vahid Əhmədov: "Hansı sahələrdə ki, vətəndaş-məmur münasibətlərində problemlər mövcuddur, bu sahələri tədricən "ASAN xidmət"ə keçirmək lazımdır"

Natiq Cəfəri: "ASAN xidmət"ə keçidin gecikməsi onu göstərir ki, ortada ciddi maraqlar var"

Ancaq təəssüf doğuran bir məqam da odur ki, korrupsiyanın ən çox tüğyan etdiyi və insanların daha çox narazı qaldığı sahələr vergi və gömrük orqanları hələ də əvvəlki sistemlə işləməyə davam edir. Bu isə iqtisadiyyata zərbə vurmaqla yanaşı, insanların hökumətdən daha çox narazı qalmasına gətirib çıxarır. Xüsusən neft gəlirlərinin azalması və manatın devalvasiyasından sonra məhz Vergilər Nazirliyi və gömrük idarəsi iş adamlarına təzyiqləri artırıb. Cəmiyyətdə narazılıq aşkar şəkildə özünü göstərməyə başlayıb, insanların etirazları partlamağa hazır bomba kimidir. Kiçik bir qırıqlım hökumətin heç də keyrinə olmayan nəticələrə səbəb ola bilər. Bəs belə olan halda vergi və gömrük sahəsinə də "ASAN xidmət" mexanizminin tətbiqi nə dərəcədə uğurlu olar? Bu sahələrdən korrupsiyanın aradan qaldırılması üçün uğurlu mexanizm nədir?

"Yeni Müsavat"ın suallarını cavablandıraraq deputat, MM-in İqtisadi siyasət komitəsinin üzvü Vahid Əhmədov bildirdi ki, sözügedən sahələrin də "ASAN xidmət"ə keçməsinə ehtiyac var: "Azərbaycanda "ASAN xidmət" in təşkili həm insanlar üçün rahatlıq yaratdı, həm də məmur-vətəndaş arasında gərgin münasibətlərə, süründürməçiliyə, korrupsiya-

aliyyətinin genişləndirilməsi vericiliyini pozan şirkətlər da layihələri var. Hətta gömrük xidmətlərinin bəzi hissələrinin "ASAN xidmət" vasitəsilə həyata keçirilməsi haqqında bir ildən çoxdur ki, müəyyən fikirlər səsləndirilir. Ancaq bu hələ də həyata keçirilməyib. Əslində burada maraqların toqquşması məsələsi var. Həm gömrük, həm də vergi orqanlarının fəaliyyəti Azərbaycanda çox ciddi maraqların təmin olunmasına xidmət edir. Onların "ASAN xidmət"ə keçidi, ümumiyyətlə, korrupsiyanın ara-

vericiliyini pozan şirkətlər da layihələri var. Hətta gömrük xidmətlərinin bəzi hissələrinin "ASAN xidmət" vasitəsilə həyata keçirilməsi haqqında bir ildən çoxdur ki, müəyyən fikirlər səsləndirilir. Ancaq bu hələ də həyata keçirilməyib. Əslində burada maraqların toqquşması məsələsi var. Həm gömrük, həm də vergi orqanlarının fəaliyyəti Azərbaycanda çox ciddi maraqların təmin olunmasına xidmət edir. Onların "ASAN xidmət"ə keçidi, ümumiyyətlə, korrupsiyanın ara-

Ekspert qeyd etdi ki, gömrük orqanlarının fəaliyyətini "ASAN xidmət"lə müəyyən qədər uzlaşdırmaq mümkündür: "İş adamlarının "ASAN xidmət" vasitəsilə gətirdikləri malları bəyan etməsi və gömrük rüsumlarını hesablayaraq yerində

dan qaldırılması Azərbaycan iqtisadiyyatının əsas problemi-dir. Bu addım biznesə ciddi təkan verə bilər, ölkədə rəqabətli mühiti formalaşdırma bilər. Görünür, çox yüksək rütbəli məmurların maraqlarına toxunduğu üçün bu məsələ bu qədər uzanıb. Vergilər Nazirliyinin fəaliyyətinin "ASAN xidmət" vasitəsilə tənzimlənməsi bir qədər çətin ola bilər. Çünki onların yoxlama səlahiyyətləri var və bunun "ASAN" a verilməsi hazırda mümkünsüz görünür. Ancaq bəyannamələrin qəbulu, elektron göndərilməsi, vergilərin hesablanması qaydası və sairə Vergilər Nazirliyi həyata keçirir. Ancaq nazirliyi yoxlama əməliyyatları korrupsiya faktlarının artmasına yol açır. Ona görə də vergi or-

ödəməsi mexanizmini işləyib hazırlamaq olar. Bu, həyata keçirilsə, çox yaxşı olar və biznesin inkişafına yol açar. Ancaq görünən odur ki, ortada ciddi maraqlar var. Bu səbəbdən məsələnin həlli uzadıdır və yaxın gələcəkdə edilməsi də gözlənilmir. Bu gün qiymət artımının qarşısını almaq üçün inzibati yollardan, gömrük və vergi orqanlarının gücündən istifadə edən hökumət sonradan daha ciddi problemlərlə qarşılaşa bilər. Son aylarda Bakıda icarəyə verilən, bağlanan obyektlərin sayı artıb. Bir çox biznesmenlər fəaliyyətini dayandırmaya üstünlük verirlər. Bu da gələcəkdə daha ciddi fəsadlara yol açacaq, iqtisadiyyatın zəifləməsinə şərait yaradacaq".

□ Nərgiz LİFTİYEVƏ

Aprelin 22-də Hüquq Maarifçiliyi Cəmiyyətinin sədri İntiqam Əliyevin son məhkəmə prosesi keçirildi. Əvvəlki proseslərdə olduğu kimi, bu dəfə də çoxlu sayda insan hüquq müdafiəçisinə dəstək olmaq üçün məhkəmə binasının önünə toplaşmışdı.

Rasim Sadıqovun sədrliyi ilə keçən proses 14:00-da təqsirləndirilən şəxsin son sözü deməsi ilə başladı. İ.Əliyev geniş çıxışında həbsinin səbəblərindən danışdı: "Dörd aya yaxın davam edən məhkəmə prosesi həbsimin hüquqi deyil, siyasi motivlərlə - vəkillik və ictimai fəaliyyətimlə bağlı olduğunu bir daha sübuta yetirdi. Avropa İnsan Haqları Məhkəməsinə 200-dən çox şikayət göndərmişəm, onların əksəriyyəti siyasi hüquqların pozuntusu ilə bağlıdır. Bu şikayətlərdən 40-a yaxını uğurlu sonluqla bitib. 2010-cu ilin parlament seçkilərində yol verilən pozuntularla bağlı Avropa Məhkəməsinə Azərbaycan qarşı qaldırılan şikayətlərin böyük bir hissəsi mənim payıma düşür. Hazırda həmin şikayətlərdən 30-dan çoxu kommunikasiya və ya qərarların verilməsi mərhələsindədir. Həmin işlərdə təmsil etdiyim şəxslər əsasən ölkənin aparıcı müxalifət partiyalarının liderləri, ictimai xadimlər, vətəndaş cəmiyyəti fəallarıdır. Seçkilərdə xeyrinə saxtakarlıq edilən hakim partiyanın nümayəndələrindən hazırda ölkə parlamentində, yerli mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarında, o cümlədən Avropa Şurası və ATƏT-in Parlament Assambleyalarında təmsil olunan xeyli şəxs var. Bu fəaliyyətim hökumətdə çox qıcıq doğururdu və bunun mən və təşkilatımız üçün arzuolunmaz nəticələrə səbəb ola biləcəyi dəfələrlə diqqətimə çatdırılmışdı. Ədliyyə Nazirliyinin mənə və rəhbərlik etdiyim quruma qarşı qərəzli mövqeyinin həm də mənim bu quruma qarşı həm ölkədaxili məhkəmələrdə, həm də Avropa Məhkəməsinə qaldırdığım çoxsaylı məhkəmə işlərinin, hazırladığım hesabatların, mediada və yerli və beynəlxalq tədbirlərdə tənqidi çıxışlarımın az rolu yoxdur. Həbsimin sə-

bəblərindən biri də ictimai fəaliyyətimlə bağlıdır. İndi əminliklə demək olar ki, ölkədə müstəqil vətəndaş cəmiyyəti yoxdur, o, məhv edilib, hər an həbs olunmaq təhlükəsi ilə üz-üzə qalaraq mübarizəni davam etdirən dissidentlər var. Belə situasiyada siyasi məhbus probleminin həlli də çox dumanlı görünür. Təkcə ona görə yox ki, bu problemin həllində prinsipiəl mövqeyi ilə seçilən fəallar ya həbsdədir, ya da həbs olunmaq təhlükəsi altında. Qondarma işçi qrupları, daha çox hökumətin vəkilləri rolunda çıxış edən məruzəçilər uzun illərdir alver predmetinə çevrilən əfvlər bu problemi həll edə bilməz. Bu gün bir iradə əsasında boşalan siyahılar, səhə elə həmin iradə əsasında hürr istəyən övladlarımız, yaxınlarımız, dostlarımızın hesabına yenidən dolacaq; bu cür azadlığın yükü çox ağır gəlir adama. Dövlət ittihamçısı mənə 10 il həbs cəzası istədi. "Yaxşı qurtardım" deyərək reaksiya verdim. Yeterincə ciddi idim. Bu ölkədə fərqli düşüncəyə sahib olmaq, tənqidçi medianın, jurnalistlərin, müxalif, siyasətin və gənc fəalları, polis idarələri, həbsxanalarda işgəncələrə məruz qalanların hüquqlarını yerli məhkəmələrdə müdafiə etmək, pozuntuları beynəlxalq məhkəmələrin müzakirəsinə çıxarmaq, gül bayramına 50-60 milyon xərclənməsinə, milyardlarla vəsaitin bahalı layihələrə - musiqi və idman yarışlarına xərclənməsinə etiraz etmək, hökumətin siyasətini tənqid edən yazılar yazmaq, araşdırmalar aparmaq, hesabatlar hazırlamaq və yaymaq, siyasi məhbusların siyahısını hazırlamaq, onların azadlığa buraxılmasını tələb etmək, bu problemi ölkə daxilində və beynəlxalq tədbirlərdə qaldırmaq cinayət sayılır. Mən bu və buna oxşar çoxsaylı digər cinayətləri törət-

Vəkil İntiqam Əliyevə ağır cəza - 7 il yarım!

Ona 7 il 6 ay iş verildi; Hüquq müdafiəçisi: "Hər bir qaranlıq gecənin işıqlı səhəri var, zamanı gələndə..."

diyimi və bununla da dövlətin maraqlarına və nüfuzuna ağır zərbə vurduğumu, düşmənlərimizin dəyirmanına çoxlu tökdüyümü etiraf edirəm. Bu anlamda prokurorun mənə 10 il iş istəməsi o qədər də ağır cəza deyil. Müstəntiq qızıma mənim Qarabağ problemi ilə məşğul olmamağım barədə sual verib. Qarabağ probleminin həlli ilk növbədə hər iki ölkədə demokratiyadan, insan hüquqlarının təmin olunmasından, hakimiyyətlərin azad seçki yolu ilə formalaşdırılmasından, toplumun taleyüklü məsələləri bağlı qərarların qəbulunda iştirakından keçir. Biz də həm ölkə daxilində, həm də beynəlxalq tədbirlərdə bu problemləri qaldırdıq və buna görə indi həbsdəyik. Amma nə bu əməlləri törətdiyimə, nə də həbsimə görə azacıq da olsa peşmançılıq hissi keçirirəm. Həbsdə də, həbsdən çıxandan sonra da bu fəaliyyətləri

imam davam etdirmək niyyətindəyəm. Həbsdə olan dostlarımla, əqidə yoldaşlarımla məhbusluq həyatını bölüşməkdən şərəf duyuram. Həbslər bizim azadlığımızı əlimizdən ala bilər, azadlıq istəyimizi yox. Azad insan hər yerdə azaddır. Tofiq Yaqublu, İlqar Məmmədov, Yadigar Sadıqlı, indi həbsxanada olan dəyərli dostlarım, azadlıqda olanda söylədiklərimizi, yazdıqlarımızı həbsxanada da deyir və yazırlar. Leyla Yunusun təkcə həbsinin özü hakimiyyətə meydan oxumaqdır. Hər bir qaranlıq gecənin işıqlı səhəri var. Baramanın içində zülmət qaranlıq olur. Adama elə gəlir ki, o zülmətdən çıxış yolu yoxdur. Amma əslində o qaranlığın, zülmətin içində də tirlilin kəpənəyi çevrilməsi prosesi gedir. Zamanı gələndə mütləq qaranlıq işığa, durğunluq azadlığa çevriləcək, kəpənək üzə çıxacaq. Sonda azad-

lıqları hesabına bu ölkədə azadlıqda olan, amma həyatlarını risk altına ataraq həm bizim azadlığa çıxmağımız, həm də övladlarımızın ədalətli cəmiyyətdə yaşamaları uğrunda mübarizə apararaq qədər çətin şəraitdə fəaliyyət göstərdiyinizi bilirəm. Bizə dəstək verən hökumətlərə, beynəlxalq qurumlara, xaricdəki həmkarlarımıza, əllə sayılacaq qədər qalan media orqanları və adi insanlara minnətdarlığımızı bildiririk. Dəyərli vəkillərimə dəstəklərinə görə xüsusi minnətdarlığımı bildirirəm. Məhkəməyə də təşəkkür etməyim lazımdır. Prokuror 10 il iş istədi. Xalq arasında "Allah əvəzini versin" ifadəsi var. Nə qədər iş versəniz, bu ifadəni işlətməyəcəm. Sizə ədalətli cəmiyyətdə yaşamağı arzulayıram. İnsanları siyasi fəaliyyətinə görə tutmaq ləyaqətsizlik sayılır".

İ.Əliyevin çıxışından sonra məhkəmə qərar qəbul etmək üçün müşavirəyə yollandı. 17:00-da müşavirədən qayıdan məhkəmə hökmü elan etdi. Hökmə təqsirləndirilən şəxsə qarşı irəli sürülən ittihamların sübuta yetirildiyi qeyd olunurdu. Hökmə İ.Əliyevin Qarabağ müharibəsində işgəncələrə məruz qalan şəxslərin işini

Avropa Məhkəməsinə göndərilməsi, torpaqlarımızın azad olunması istiqamətində işlər görməməsi kimi hissələr də var idi. Hakim bunları elan etdikcə, zaldə gülüş və etiraz səsləri ucalırdı. Zaldəki səsə görə Rasim Sadıqov proses iştirakçılarını təhqir etdi: "Əgər bu millət-dənsinizsə, sakit olun". Hakim sözünü zaldə narazılıq yaratdı. İntiqam Əliyev öz etirazını bildirdi. Daha sonra hakim İntiqam Əliyevin 7 il 6 ay azadlıqdan məhrum edildiyi elan etdi. Onun 3 il müddətində dövlət orqanlarında vəzifə tutmaq səlahiyyətindən məhrum edildiyi əks olunmuşdu.

Hökmədən sonra zaldəki iştirakçılar "Azadlıq!", "Ən böyük İntiqam Əliyev, başqa böyük yox!" kimi şüarlar səsləndirdilər.

İntiqam Əliyev keçən il avqustun 8-də həbs olunub. O, vergidən yayınma, vəzifə səlahiyyətlərindən sui-istifadə, qanunsuz sahibkarlıq, mənim səm və israf etməkdə ittiham olunur. Dövlət ittihamçısı İntiqam Əliyevin 10 il azadlıqdan məhrum edilməsini tələb etmişdi.

Yerli və beynəlxalq hüquq müdafiəçiləri İntiqam Əliyevin həbsini siyasi sifariş hesab edir. Beynəlxalq hüquq müdafiə təşkilatı «Amnesty International» İntiqam Əliyevi «vicdan məhbusu» elan edib.

□ Cavansir ABBASLI

Müsavət başqanının həbsdəki

müavini sensasion ifadə verdi

Fərəc Kərimli: "Məni Tural Sadıqlı vasitəsilə həbs ediblər"

Müsavət başqanının həbsdəki müavini Fərəc Quliyev məhkəməsində sensasion ifadə verib. O deyib ki, həbs olunan zaman MCQM-də ondan musavat.com saytına müdaxilə etməyini istəyiblər.

22 apreldə keçirilən məhkəmə iclasında F.Kərimli deyib: "18 yaşından Müsavat Partiyasının üzvüyəm. Atam Raqif Kərimli Müsavatın Laçın rayon təşkilatının uzun illər sədri olub. Mənim həbsimə sanksiya verilməsinin səbəbi ailəmizin müsavətçiliyi və mənim özümün Müsavatın gənclər təşkilatının işin-

"Dedilər musavat.com saytına müdaxilə et"

də xüsusi fəallığım, Müsavat Partiyasının sosial şəbəkələr üzrə məsul şəxsi, musavat.org.az və musavat.com (Feysdəki) səhifələrinin admini olmağım, kompüter texnologiyalarını mükəmməl bildiyim üçün sosial şəbəkələrdə və bütövlükdə internetdə rejimin korrupsiya əməllərinin, gənclərə və siyasi fəallara qarşı hakimiyyətin apardığı repressiya siyasətinin ifşası işinin xalq arasında təbliği-

ni təşkil etməyimdirdir. Mən öz fəaliyyətimə psevdonimlə (Turan Türk) icra etdiyim üçün kimliyimi müəyyən edə bilmirdilər. Həbsxanada mənə məlum oldu ki, məni xüsusi xidmət orqanlarının Müsavat gənclər təşkilatına yeritdikləri, indi Almaniyada olan Tural Sadıqlı vasitəsilə "ifşa" edərək həbs edə biliblər. Mənə istintaq zamanı işgəncə verdilər, dedilər ki, əgər üstündən heroin çıxdığına dair sənəd-

ləri imzalamasan təhqir edəcəyik. Evinizə 15 kq heroin və silah-sursat ataraq atanı həbs edəcəyik. Razılaşmadım, özümü pəncərədən atmaq istəyirdim. Sonra dedilər, xəstəxanadakı ananın yanına adam yerləşdirmişik, onu öldürəcəyik. Ondan sonra mən imzalamaya məcbur oldum. Məni müstəntiq Behbudova təhvil verdilər və guya mənimlə "səmimi" söhbət etmək istədiyini bildirdilər. 3-4 gün

"Müsavət haqda, İsa Qəmbər və Arif Hacılı haqda sorğu-sual etdilər"

ərzində mənimlə Müsavat haqda sorğu-sual etdilər. İsa Qəmbər, Arif Hacılı ilə münasibətlərimi soruşdular. Musavat.com saytına müdaxilə etməyimi istədilər. Sonda demək istəyirəm ki, mən siyasi sifarişlə həbs olunmuşam. Həbsimin səbəbi Müsavat Partiyasındakı fəaliyyətimdir". Dövlət ittihamçısı çıxışa hazır olmadığı üçün məhkəmə 29

aprele təxirə salındı. Məhkəmənin işində Müsavat Partiyasının rəhbərləri də iştirak ediblər.

Musavat.com bildirir ki, ifadədə adı çəkilən Tural Sadıqlının və ciddi iddialara məruz qalan DİN Baş Mütəşəkkil Cına-yətkarlıqla Mübarizə İdarəsinin cavab haqlarını tanıyıraq və onların mövqelərini dərc etməyə hazırıq.

□ Musavat.com

Yaddaş mövzusu ilə bağlı ağıllı cümlələr qururdum. Tədbirdə danışacaqdım. Deyəcəkdim, insanlar, olanları çox da ciddiylə almayın. Sarsılmayın, sarsıntı yaddaşımızı zibilləyir, sinir hüceyrələrimizi məhv edir. Ertəsi gün həbsdə olan kolleqam Rauf Mirqədirovun anası Rəfiqə xanımın mənə üz tutub yazdığı nalə çap olundu mətbuatda. Əllərim yana düşdü. Necə sarsılmasın adamlar?

Analar necə sarsılmasın...
Telefon nömrəsini tapdım.
Axşama qədər cəsərimi topla-yib zəng vura bilmədim.
Əqrəblər günün sonundan xəbər verərkən nəfəs dərib elimi atdım telefona.
Yığdım nömrəni. Yox! Qapadım. Nə deyəcəm?
Telefonu bağrıma basıb içimi boşaltdım. Sonra bir də aradım.

Yatmır yaqın, yata bilmir, əmin idim.
- Alo - mədəni, ahlı bir səs eşidildi.
- Rəfiqə xanım, başışlayın gec zəng vurdum, indi alındı. Ayseldi...

Susduq...
Telefonu yenə bağrıma basdım. Bu dəfə içində Rəfiqə xanım da vardı.

Sonra eyni anda "alo" dedik.

- Sizi görmək istəyirəm. Başışlayın ki, məktubunuzdan sonra oldu.

Yol gözələyən bütün analar başışlasın bizi.

Analar...vay - vay, yol gözələyən analar, Yer üzündə onların gözələrindəki müdrik ağırdan daha böyük nə var? Yol çəkər gözələri.

Bir ildir ananın gözələri yol çəkirdi

Başqa bir dərdi yoxdu...
Görüş alıb iki gün sonra evinə getdim. Anamı da apardım.
Raufun, Ayselini, İzelin anası, oturdurduq üçümüz...
Masa hazırlamışdı.

Onlar baxışdı anamla. Mən onları anladığımdan daha yaxşı anlayırdılar bir-birini.

Analar ləçəklərini atıb savşları dayandırardı. Belə zamanlar da vardı.

Oğlunun həbs xəbərini necə aldığından danışdı. Astadan, aramla...

- Evdə qonaqlarım vardı. Televizor açıq idi. Bir də gördük xəbərlərdə Raufu göstərirlər. Səsinə artırıb dinlədik. Bu nə dəhşət idi? Oğlum satqın kimi təqdim edilirdi. Dünya başıma yığıldı. Bu qədər ağır ittiham və belə tərəddüdsüz? Mən tanıyıram öz oğlum. Ancaq həmkarları da tanıyırlar axı. O, ömrü boyu ölkəsini, millətini sevib, bu ölkə üçün çalışıb. Elə bir hadisə olmayıb ki, onunla bağlı yazmasın, işləməsin, laqeyd olsun. Rauf möcüzəylə sağ qalıb. 20 Yanvar gecəsi biz elə bildik artıq onu itirmişik. Yoldaşım ilə səhərə qədər onu axtardıq. O

Bir ildir gözələri yol çəkən ananın hekayəsi...

Aysel Əlizadə həbsdə olan jurnalist Rauf Mirqədirovun anası Rəfiqə xanım ilə görüşdü: "Əgər mən oğlumun həqiqətən suçlu olduğunu bilsəm, ilk növbədə özüm imtina edərdəm ondan"

Oğluma verilən maddə ilə bir ana kimi razı deyiləm. O, həmişə ölkəsinə xidmət edib. Sizə də ona görə açıq məktub yazdım ki, bağrım yanılır. Dərdləşmək istəyirəm. Üzlərə baxıram, bir ümid axtarıram"

dəhşətləri də gördük. Səhər pis halda gəlib çıxdı. Gecə faktları yığıb, hadisələri sənədləşdirib, həm də dostları ilə insanlara kömək edib. Hərbiçilərin qarşısına çıxıblar, "dinc əhaliyə güllə atmayın" - deyiblər. Evdə hamımız ayaqda idik. Rauf içeri girən kimi qızım üstünə düşdü ki, bəs ata-anaya yazığın gəl-

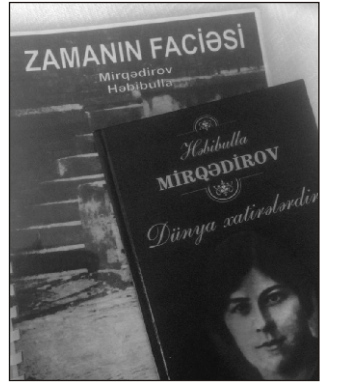
mir? Tükü də tərənəmədi. Qayıtdı ki, camaatın uşağı insan deyil? Hamı küçələrdə idi. Dedik, biz də çıxmışdıq. Siz mənə görə çıxmışdınız, torpağa görə yox, dedi. Hamımız susub qaldıq. Ata-ana bir tərəfə. O dönməyə uşağının doğulmasına az qalmışdı. Deyirdik, ehtiyatlı ol, övladın gəlir dünyaya. "O

"Məhəmməd Hatəmi də qonaqların arasındaydı. Raufa acıqlanan qohuma "biz o mübarizəni belə övladlarımız yetişsin deyər aparmışıq, niyə susdurursan?" dedi. Yoldaşıma da qayıtdı ki, fəxr edərdim belə oğlum olsaydı"

şir. Ağır xəstəyəm. Qorxuram mənə nəse olar, onun yeməyini hazırlaya bilmərəm. Hər həftə ona yemək bişirib göndərirəm. Bununla təsəlli tapıram (qəhərlənir, səsi tutulub açılır). Ana üçün oğul, qız fərq etməz. Amma ana darda olanı daha çox is-

mən qoymadım. Bəlkə də səhv etdim...

Özünə yer tapmırdı. Elə bil ona daha geniş meydan lazım idi. Bir dəfə evimizə ziyalı qonaqlar yığılmışdı. Raufun da 17 yaşı olardı. Beynəlxalq siyasətə bağlı müzakirə getdi.

İran-ABŞ münasibətlərindən danışdılar. Bu birdən necə çıxış elədisə hamının diqqətini çəkdi. Bir qohumumuz da ona təpəndi ki, bəs sən uşaqsan, qarışma. Demokratlar vardı. Onlara deyirdi ki, İranda bu qədər inqilab nəticəsiz qalıb, çünki məqsəd - hədəf dəqiq olmayıb. Məhəmməd Hatəmi də qonaqların arasındaydı. Raufa acıqlanan qohuma "biz o mübarizəni belə övladlarımız yetişsin deyər aparmışıq, niyə susdurursan?" dedi. Yoldaşıma da qayıtdı ki, fəxr edərdim belə oğlum olsaydı.

Biz onunla həmişə fəxr etmişik. Ömür boyu "vətən" deyib. Azadlıq meydanına ilk dəfə dostları ilə Azərbaycanın bayrağını aparıb. Onda da tutdular. Ancaq yaxşıdı, üç ay qaldı, sonra buraxdılar.

Mən onun heç nəyi düşmənliliklə yazmadığına inanmışam. Elə uşaqlığından öyrəşmişəm ki, belədi. Öz həqiqətləri var.

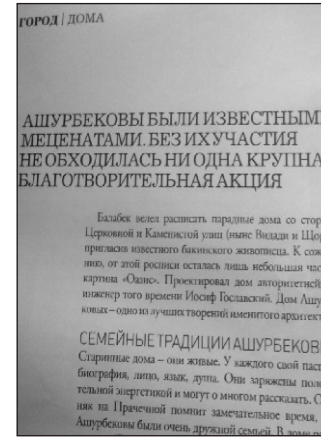
Mükafatlar alanda da gəlib deməzdi. Efrindən gördük. Bu hadisədən sonra da bir il gözələdim sakitcə. Aybaay iş uzandıqca gözələdim... bir ildə elə bilirəm indi qarşı döyüləcək, Rauf gələcək.

Oğluma verilən maddə ilə bir ana kimi razı deyiləm. O, həmişə ölkəsinə xidmət edib. Sizə də ona görə açıq məktub yazdım ki, bağrım yanılır. Dərdləşmək istəyirəm. Üzlərə baxıram, bir ümid axtarıram. Onu da deyim ki, fəryadımın tək səbəbi oğlumun həbs olunması deyil, haqsız olduğunu düşündüyüm ittihamdı. Əgər mən oğlumun həqiqətən suçlu olduğunu bilsəm, ilk növbədə özüm imtina edərdəm ondan. Ümidim var, ümidim var ki, tezliklə qarım yaxşı xəbərle döyüləcək. Onu azadlıqda görmədən ölsəm...

□ **Aysel ƏLİZADƏ**, xüsusi olaraq musavat.com üçün

Молодожены Балабек и Исет ханым Ашурбековы, 1904 год. С Исет ханым Балабек познакомились в Тифлисе и влюбились в нее. Свадебным подарком для них был оскобок на Пращной, в котором родились и выросли их шестеро детей.

Балабек хотел расширить парадный дом со стороны Царской и Канонской улиц (ныне Визада и Шейх-мусавитовского бакинское жилища). К сожалению, от этой мысли остались лишь небольшие черт картины «Одно». Преемником дом авторитетнейшего писателя того времени Иосифа Пассадского. Дом Ашурбеков - одно из лучших творений именитого архитектора.

"...elə bilirəm indi qarşı döyüləcək, Rauf gələcək"

qədər uşaq doğulur, mənimki də onlardan biri" - cavabını verirdi. Bir də genetikası möhkəmdə axı. Bakının böyük bir nəslinin - Aşurbayovların qanını daşıyır. "Baku" dərgisi onlar barədə geniş material verib. Məarifçiliklə, xeyriyyəçiliklə ad qazanıb o nəsil. Belə bir irsi olan oğul necə ölkəsinə dönük çıxabilər? Üstəlik, Raufun nə boyda hörməti var. Onu tanıyan adamlar adını sayğıyla çəkirlər.

Bizim üçün çox gözənlilməz oldu bu xəbər. Ona qədər heç bir narahatlıq, narazılıq hiss etməmişdik. Qəfilən oldu. Bütün dünya reaksiya verdi. Fransa, İngiltərə, ABŞ kimi ölkələrin, Avropa Şurasının, rəsmi qurumların narahatlıq xəbərləri gəldi. Beynəlxalq təşkilatlar onu vicdan məbusu kimi tanıdı. İndi ailəsi İsveçrədə siyasi sığınacaq alıb.

Aprel 19-u həbsin bir ili tamam oldu. Halım tez-tez pislə-

təyər. Bu dəqiqə o dardadır, mənim üçün həyat donub. Baxıram həyata, elə bilirəm hər şey ətalətdədi. Yoldaşım da oğlumuz tutulandan bir ay sonra vəfat etdi. O, bir ayı qəzetlərlə yaşadı. Bütün günü qəzet alıb bir tərəfdə oturub oğluya bağlı xəbərləri oxuyurdu. Onlarla ovunurdu.

Məktəbdə əlaçı olub. İntellekti yüksək, dəcəl, döyüşkən olub Rauf. Müəllimlə hansısa mövzuya bağlı höcətləşə bilirdi. İddialı, öz fikrini deyən, hazır cavab uşaq idi.

O vaxt Tofiq Rüstəmov onu Moskva oxumağa göndərirdi,

"Aprel 19-u həbsin bir ili tamam oldu. Halım tez-tez pisləşir. Ağır xəstəyəm. Qorxuram mənə nəse olar, onun yeməyini hazırlaya bilmərəm. Hər həftə ona yemək bişirib göndərirəm. Bununla təsəlli tapıram"

Ölkədə pul bazası azalır

Devalvasiyadan sonra daha bir narahatlıq; ekspertlər bildirirlər ki, Mərkəzi Bank kreditləşməni dəstəkləmək üçün banklara əlavə manat dəstəyi verməlidir...

Ölkədə pul kütləsi azalıb. Mərkəzi Bankın açıqladığı rəqəmlər bunu deməyə əsas verir. Qeyd edək ki, 2015-ci il martın 1-nə olan vəziyyətə görə Azərbaycanda genişləndirilmiş pul bazası 9 736,1 milyon manat təşkil edib ki, bu da əvvəlki aylarla müqayisədə 9,5 faiz azdır.

Yanvar-fevral aylarının yekunları üzrə hesabata belə deməyə əsas verir. İllik hesabatda ölkədə pul bazası 13,4 faiz azalıb. 2014-cü il fevralın yekunları üzrə bu göstərici 11 244,6 milyon manat olub. 2015-ci il martın 1-nə manatda pul bazası 9

109,9 milyon manat olub. Bu göstərici yanvarda 10 551 milyon manat, 2014-cü il martın 1-də isə 11 136,5 milyon manat təşkil edib.

Hesabat dövründə tədaviöldeki pul həcmi 8 701,1 milyon manat təşkil edib, hərçənd bu

rəqəm yanvarda 10 145,3 milyon manat, 2014-cü il martın 1-nə isə 10 617,8 milyon manat olub.

2015-ci ilin fevralında tədaviöldeki pul kütləsinin pul bazasına nisbəti əvvəlki aylarla müqayisədə 4,9 faiz, 2014-cü il martın 1-nə olan analoji göstərici üzrə isə 5 faiz azalaraq 89,4 faiz təşkil edib.

2015-ci ilin fevralında bank ehtiyatları 1 028,4 milyon manat olub ki, bu da yanvara nisbətən 70,12 faiz və 2014-cü ilin fevralı (617,7 milyon manat) ilə müqayisədə isə 66,5 faiz çoxdur.

Ekspertlərin bu məsələyə maraqlı yanaşmaları var. Samir Əliyevin sözlərinə görə, Mərkəzi Bank intervensiya vasitəsilə bazardan yığıldığı manat kütləsini yenidən bazara qaytara bilmir: "2015-ci ilin 2 ayı ərzində pul bazası 18 faiz azalaraq 11,9 milyarddan 9,7 milyard manata düşüb. Sonuncu dəfə 2013-cü ilin yanvarında pul bazası indiki səviyyədə olub və sonrakı dövrlərdə həttə təxminən 12 milyard manata qədər artıb. Pul bazasının azalmasına səbəb dövrüdə olan nağd pulun azalması olub. Nağd pulun azalması fevral ayında özünü daha qabarıq göstərmiş. Devalvasiya ayında nağd pulun həcmi 1,4 milyard manat azalaraq 8,7 milyard manata qədər azalıb. Bu, 2011-ci ildən sonra ən aşağı səviyyədir. Ümumən götürdükdə nağd pulun azalması ötən ilin iyulundan müşahidə edilir. Həmin ay 11,1 milyard manat olduğu halda bu gün 8,7 milyard manata qədər azalıb. Bu azalma məhz dünya bazarlarında neftin ucuzlaşmağa başladığı dövrdə başlayıb. Neft gəlirlərinin azalması fonunda manata təzyiqlin artması və dollarlaşma səviyyəsinin artması dövrüdə nağd pul kütləsinin həcmi məhdudlaşdırır. Mərkəzi Bank intervensiya vasitə-

silə bazardan yığıldığı manat kütləsini yenidən bazara qaytara bilmir. Səbəb bankların manat kreditlərinin məhdudlaşdırılmasıdır. Banklar hazırda dollarla kredit verməyə üstünlük verirlər, manat krediti isə almaq qeyri-mümkündür. Bankların Mərkəzi Bankda yerləşdirdiyi ehtiyatları həcmi 1 milyard manatdan çoxdur ki, bunun da 863 milyon manatı sərbəst vəsaitlərdir. Fevral ayında məcburi ehtiyat normalarının 2 faizdən 0,5 faizə endirilməsi bankların sərbəst ehtiyatlarını 400 milyon manatdan çox artırır. Həmin vəsaitlər kreditə yönləndirilə bilər".

Ekspert qeyd edib ki, Mərkəzi Bank öz növbəsində kreditləşməni dəstəkləmək üçün banklara əlavə manat dəstəyi verməlidir: "Pul bazasının azalması tələbin məhdudlaşdırılması hesabına inflyasiya təzyiqini

azaldır. Ancaq eyni zamanda ölkədə iqtisadi aktivliyi aşağı salır".

Ekspert Pərviz Heydərov isə bildirib ki, Mərkəzi Bankın pul-kredit siyasətinin sərt xarakter daşdığı əvvəlcədən bellidir: "Pul bazasının azalması sərt pul-kredit siyasəti şəraitində, həmçinin ölkənin gəlirləri azaldığı halda baş verir. Azərbaycanda Mərkəzi Bankın pul-kredit siyasətinin sərt xarakter daşdığı əvvəlcədən bellidir. Baxmayaraq ki, ölkədə kredit vəsaitlərinin geri ödənişi sahəsində vəziyyət olduqca qeyri-qənaətbəxşdir və bu istiqamətdə borcların səviyyəsi kəllə-çarxdadır, Mərkəzi Bank neçə illərdir ki, ölkədə sərt pul-kredit siyasəti yeridir. Əks təqdirdə, neftin qiyməti əlverişli olduğu vaxtlarda manat 1 dollara görə 0,78 çəpikdə dirəşib qalmazdı və indi deyildiyi kimi, yerli istehsalı və ixracı dəstəkləmək üçün yumşaq devalvasiya siyasəti hələ o illər ərzində həyata keçirilirdi... Sözümdə bunda deyil. Üstəlik, keçən il istehlak kreditlərinin verilməsinə də müvafiq məhdudiyyətlər tətbiq edildi. Ancaq bununla belə, ölkədə mövcud pul bazası az da olsa, artmaqda idi. Çünki dövrüdə dollar daxili yüksək tempdə təşkil edirdi. Neftin qiymətinin 2 dəfədən çox aşağı düşməsi bu tendensiyanı azaldı. Odur ki, Mərkəzi Bank makroiqtisadi sabitliyi qoruyub saxlamaq üçün məcburdur ki, manat kütləsini də azaltsın. Çünki ölkədə sərt pul-kredit siyasəti yürüdüür. Üstəlik, fevralın 21-dəki qərardan sonra sözügedən siyasət bir az da sərt xarakter alıb".

Ekspertin sözlərinə görə, pul bazasının bu cür azalmasının qarşısını yalnız həqiqi devalvasiya siyasəti ala bilərdi ki, bu da Azərbaycanda mümkün deyil: "Belə ki, manatın kursunu Mərkəzi Bank həmişə inzibati yolla tənzimləmək məcburiyyətindədir. Odur ki, pul bazasının azalması real şəraitdə təbiidir və heç bir ciddi təhlükə vəd etmir. Ancaq sözügedən fonda yerli istehsalın inkişafından və ixracın genişlənməsindən danışmaq sözsüz ki, heç mümkün deyil".

Kindar qisasçılardan törətdiyi qətli

Xalid KAZIMLI

Hər dəfə dönüb-dolaşın bu mövzunun üstünə gəlirik. Hələ çox gələcəyik. Nə qədər ki, biz və ermənilər bu coğrafiyada yaşayırıq, belə olacaq.

Ən azı 125 ildir gah qanlı-qadali, soyuq və odlu silahlarla, gah da pambıqla, kağızla başkəsmə aktlarıyla davam edən bu erməni-türk müharibəsi çox uzun sürəcək - bəlkə də qiymətədek.

Bu xüsusda bu qədər bədbin ovqatda olmağımızın köklü səbəbləri var. Heç kim yalandan humanistlik, kosmopolitlik, liberalıq-filan eləməsin, əbəs yerə ümidlənməsin, düzəlməyəcək.

Arada qalın və hündür, həm də keçid-buraxılış darvazaları olmayan hasarlar olduğu təqdirdə ermənilərlə azərbaycanlılar qonşu ola, dinc, yanaşı yaşaya bilərlər. Başqa cür mümkün deyil.

O boyda azman, amansız, qətiyyətli, milli məsələdə prinsipial siyasət yeridən SSRİ dövləti hər iki tərəfdən on minlərlə adamı məhv edərək bu iki xalq arasındakı milli ədavətə son verə bilmədisə, əmin olun ki, Yer üzündə ikinci başqa bir qüdrətli qüvvə, dairə yoxdur.

Kənardan oxşar görünərsə də, çox vaxt eyni ritorika ilə danışsaq da, söhbət təbiətləri, mahiyyətləri tamamilə fərqlənən, ayrı-ayrı təfəkkür tərzinə malik olan, bir coğrafiyada yaşamaqdan başqa heç bir eyniyyəti (dil, din və s.) olmayan xalqlardan gedir. Onlar bir-birinin antipodudur.

Ermənilərlə azərbaycanlıların arasındakı düşmənçiliyə dair hələ 30-40 il öncənin əhvalatlarından ibarət yüzlərlə xatirə danışmaq olar. Hələ "dünyanın düz vaxtında" belə bu iki xalq arasında ədavət olub və ən azı birtərəfli qaydada davam edib. Biz - unutqan, tez sıyılan, onlar - kindar, fürsətçil...

Rusiyanın Yekaterinburq şəhərində öldürülən azərbaycanlı futbolçunun yerində bu sətirləri oxuyan hər bir kəsin, özü, oğlu, qardaşı, başqa bir əzizi ola bilərdi.

Çünki Tiqrən adlı erməni qatil futbolçu Eminin yerində olan istənilən azərbaycanlıyı öldürmək istəyəcəkdi. Onun üçün qarşısında şəxsin öldürülməsini vacib edən yeganə səbəb adamın azərbaycanlı olmasıydı.

Ramil Səfərov vəziyyəsinə bir daha qayıdaq. Cinayət işinin sənədlərində var: kursant Ramil kursant Qurgeni öldürmək üçün aylarla səy göstərmiş, dəfələrlə konfliktdən qaçmış, Qurgenin təhqirlərinə cavab versə də, münasibəti dərinləşdirməyib. Ramil gözü yeyən Qurgen isə gündən-günə həyasızlaşmış, Ramilin ondan qorxduğunu sanıb və öz təhqiramiz hərəkətlərini davam etdirib - ta azərbaycanlı kursantı mağazadan balta almağa vadar olana qədər. Məsələnin məbədini bilirsiniz.

Başqa sözlə, Qurgen Ramilə sona qədər təhrik edib. Nəticəsi nə oldu? Gələcəyə dair parlaq planları olan Ramil ömrünün ən gözəl illərindən 8-ni qütbət ölkənin məhbəsində keçirdi.

Ermənilərin iki kursantın son ucu ölümlü davasına dair qaldırdığı hay-küy, qalmaqla hələ də bitməyib. Onlar bu söhbəti BMT-yə, AŞPA-ya, ATƏT-ə, Haaqa məhkəməsinə, dünyanın ən qüdrətli dövlətlərinin ən nüfuzlu siyasi xadimlərinin gündəliyinə qədər aparıb çıxardılar. Sanki Ramil minlərlə Qurgeni bir zərbəylə öldürmüşdü.

O məsələ qapanmayıb. Ermənilər azərbaycanlı zabitdən 90 yaşında olsa belə qisas almağa çalışacaqlar.

Bəs biz nə etdik? Futbolumuz sırf azərbaycanlı olduğu, Azərbaycan musiqisinə qulaq asmaqdan özgə heç bir günah iş görmədiyinə baxmayaraq, bir erməni idmançı tərəfindən öldürüldü. Bir neçə gün öncə mərhum Emin dəfn olunub və məsələ unudulmağa gedir.

Biz bu hadisəni dünya miqyasına çıxara bilməyəcəyik, qatil erməninin nəinki ömürlük cəzaya, heç layiq olduğu cəzaya məhkum edilməsinə də çalışmayacağıq. Qisas almaq fikrinə düşməyəcəyik. Bu hadisə tezliklə unudulacaq.

Demək, Ramil Qurgeni öldürsə, bu, dəhşətli bir qətdir, qisas alınmalıdır, amma Tiqrən Emiini öldürsə, Allah rəhmət eləsin, yazısı beləymiş.

Əslində isə bu, sadəcə olaraq, bir tərəfin həyasızlığı, o biri tərəfin maymaqlığı deməkdir.

Qurgenə görə ölkəmizdə göz yaş axıdanlar, müharibəyə lənət yağdırırlar, Ramil qınayanlar vardı. İndi onlar eyni hərəkəti Eminə görə etmirlər, susurlar, Tiqrən lənətləmirlər.

Baxaq, görək Ermənistanla Tiqrən qınayan, günahsız və gənc azərbaycanlı futbolçunun nakam taleyinə görə kədərliyə varmı? Yoxdur. Olmayacaq da. Olsa da, bu, yalnız hansısa məqsədlər xatirinə ola bilər.

Dediym odur ki, humanist olaq, şovnist olmayaq, amma hər birimizə yönəlmiş pislilikləri unutmayaq, maymaq olmaq, orda-burda sırf azərbaycanlı olduğu üçün öldürülən hər bir şəxsi özümüzdən biri sayaq. Bir də bir az ədalətli və qeyrətli olaq.

Musavat qərargahına girişə qadağa qoyulması xəbəri təxribat imiş

Arif Hacıli: "Deyilənlərin heç biri həqiqəti əks etdirmir..."

Mətbuatda Musavat Partiyasının rəhbərliyinin Azərbaycan Demokratiya və Rifah (ADR) Hərəkatında təmsil olunan üzvlərinin qərargaha girişinə qadağa qoyulması ilə bağlı bir sıra xəbərlər dolaşır. Xəbəri ADR-də təmsil olunan Musavat üzvü Xeyrulla Balaxanlında dedi qeyd edilir.

Onun sözlərinə görə, qərargaha girmək üçün rəhbərlikdən icazə almaq tələb olunur. Yazılanların nə dərəcədə həqiqətə uyğun olduğunu öyrənmək üçün Musavat Partiyasının başqanı Arif Hacıli ilə əlaqə saxladıq. A.Hacıli deyilənlərin həqiqəti əks etdirmədiyini bildirdi: "Hamısı yalandır. Yazılanların heç biri həqiqəti əks etdirmir".

Xeyrulla Balaxanlında da məsələyə münasibətini öyrəndik. Balaxanlı elə sözlər demədiyini və bunun onun adından yazılan yalan xəbər, şər-böhən olduğunu bildirdi: "Bu xəbər düzgün deyil. Mən ümumiyyətlə, belə söz deməmişəm. Yayılan xəbərin də altına yazdım ki, şər atmayın. Arif bəy belə qərar verməz".

□ Günel MANAFLI

□ Rəya RƏFİYEVA

Xalq bilet istəyir

Zamin Hacı
zaminhaci@gmail.com

Nə qədər düşünsəm də iqtidarın Avropa Oyunlarına görə canfəşanlığının səbəbini anlamıram. Tutaq ki, bununla öz hakimiyyətlərini 4-5 nəfər yoluğun qabağında reklam edəcəklər. Belə şeylər hakimiyyətdə uzun müddət qalmağa qarantıya vermir. Bəlkə avropalı lotular neft pullarını bizim səfəhlərdən aldadıb qopartmaq üçün bu proyektı fikirləşiblər? İspan konkistadorlar vaxtilə Amerikada yaşayan hindu qəbilələrinə ucuz muncuqlar verib qızilları aldıkları kimi.

"Azərbaycanı dünyada tanıdırıq" arqumenti də boş şeydir. "Evrovizyon"da tanıtıldıqlarınızdan nə xeyir gördük? Bəlkə bir neçə dövlət uydurma erməni soyqırımını tanımaq qərarını geri oxudu? Hər halda, bu karikatür tədbirə hökumətdəki böyük marağın heç bir məntiqi, elmi izahı-zadı yoxdur. Prinsipcə, izah gözləməyin özü mənasızdır, çünki avtoritarizm mahiyyətə anomaliyadır, bütün cəmiyyət və təbiət qanunlarına, evolyusiyaya və tərəqqiyə ziddir.

Həmişə Latın Amerikasındakı banan respublikaları, hərbi diktaturalar haqda romanlar oxuyanda ordakı əcaib işlərə gülürdik. İndi bunlar bizim öz başımıza gəlir, özü də real hadisələr şəklində. Bu həftə "Yeni Müsavat" Babilən bir fotoreportaj vermişdi: ordakı heyət evlərini Avropa Oyunlarına gələnlər qıraqdan baxanda yaxşı görünür deyə damları qırmızı, divarları isə ağ rəngdə boyayırmışlar. Amma qırmızı rəng ucuz, keyfiyyətsiz imiş - yəqin yeyinti ediblər - nəticədə arada yağış yağanda damlardan qırmızı su axıb camaatı bulayırmış. Adamların saçları qırmızı olubmuş. Nə gözlədir... Elə bil Avropa Oyunları münasibəti ilə saçına həna yaxırsan.

Məncə, bu tədbir azdır, Xəzər dənizinin Bakı bulvarına düşən hissəsini də mavi boyamaq lazımdır. Yoxsa xaricilər dənizin o yerini çox çirkləndirib respublikamız haqda mənfəi düşüncələr. Böyük ehtimalla 100 ton mavi sulu boya bu problemi aradan qaldırır. Ancaq hər halda, İqtisadi İnkişaf Nazirliyi hesablama aparsın, Bakı buxtasını maviyə dözmək üçün hər kub suya neçə qram rəng lazımdır, bunu dəqiqləşdirsin. Onsuz başqa işləri yoxdur, avaralanırlar.

Havadan ağ bulud formalı şarlar asmalıyıq, çünki bəzi idmançılar yayın istisinə dözməyəcəkdir. Xüsusən açıq hava stadionlarının, velosiped yarışları yollarının üzərində belə süni buludlar lazımlıdır.

Avropa Oyunları münasibəti ilə modern, bahalı təcili yardım helikopterlərinin gətirilməsi də diqqət mərkəzindədir. Camaat avamıqla soruşur ki, bəs bu helikopter indiyə qədər niyə gətirilmirdi, biz adam sayılırdıq? Biz hardasa yığılıb öləndə, tıxacda qalıb yaramızın qanı axanda hökumət uçan yardım maşınına niyə ehtiyac duymurdu?

Əlbəttə, bunlar ritorik suallardır, siz gedin qarnınızı qaşayın. Bu hökuməti siz seçməmişiniz, sizə də heç bir borcu yoxdur. Mənim bu məsələdə mövqeyim ayırıdır: helikopterləri sınaq uçuşlarında yoxlamağı təklif edirəm. Gəlin gedək stadionlarda qılıcıma qıraq, özümüzü təpəsi üstə trampindən susuz hovuzaya buraxaq, nə bilim, canım sənə desin, velosipedlə Qəbələ dağlarından dərəyə yuvarlanacaq. Sonra baxaq görək helikopter özünü vaxtında yetişdirə bilirmi. Yoxsa sonra yarış vaxtı biabır olmağa. Arada bir neçə nəfərimiz bu yolda şəhid olsa belə vətənə xidmət naminə dözməliyik.

Bilet məsələsi ilə bağlı idarə və müəssisələrdən xahiş məktubları, teleqramlar var, onları da təşkilat komitəsinə çatdırmaq borcumuzdur. Camaat xahiş edir ki, onlara daha çox bilet satılsın, bəziləri "Evrovizyon" vaxtı az bilet almasından şikayətçidir. Bu sırada xüsusi qeyd edə bilərəm Zəngilan Rayon İcra Hakimiyyətini, Füzuli rayon Qaçqınkomun idarə heyətini, Bakının Səbəyəl, Yasamal, Binəqədi rayon məktəblərinin müəllim kollektivini, 4 nömrəli xəstəxananın həkimlərini, Sabunçu polisini, Mətbuat Şurasını və sairə. Adamlar həsrətlə bilet gözləyirlər.

Başqa kimə bilet lazımdırsa mənə yazın, əlaqələndirirəm.

Türkiyənin baş naziri Əhməd Davudoğlu Osmanlı İmperiyasının zamanında qətlə yetirilən 1915-ci il olayları ilə bağlı verdiyi rəsmi açıqlamada məlum olaylarda həyatını itirən ermənilərin nəvələrinə başsağlığı verib, ölkəsinin türklərlə yanaşı ermənilərin də xatirəsinə sahib çıxdığını bildirib. Ancaq düşməni bunu Türkiyənin "soyqırım" qəbul etməsi kimi yanlış yozur. 24 aprel ərəfəsində Ə.Davudoğlunun humanizm, bəşəri hisslər və digər insani amillərə istinad edərək ermənilərə mesaj verməsi Ermənistandakı şou tərəfdarlarına daha çox şivən qopartmaq üçün stimül verib.

Onlar hesab edir ki, türk hökuməti "soyqırım"ı etiraf etsə, bu, onun avtoritetini qaldırır. Ancaq görünən budur ki, dünyaya erməni yalanlarına tam təslim olmaq niyyətində deyil. Bunu Çanaqqala zəfərinin ildönümü günündə Türkiyə gedəcək dövlət və hökumət başçılarından İrəvana gedənlərlə müqayisədə daha çox olması da sübut edir.

Politoloq Vəfa Quluzadənin sözlərinə görə, ötən 100 il onu sübut etdi ki, ermənilərin soyqırım ideologiyası onlara heç nə qazandırmadı: "Roma papası bir dəfə quru "soyqırım" sözünü işlətdi, Avropa Parlamenti "soyqırım"ı anmaq qərarını qəbul etdi. Yəni məgər ermənilər bunumu istəyirdi? Ermənilər 100 illik mübarizələrində istəyirdilər ki, Türkiyənin şərqi erməni dövləti etsinlər, milyardlarla təminat alıb özlərinin dövlətini qursunlar. Ötən 100 il sübut etdi ki, bunların hamısı qeyri-real məsələlərdir. Erməni soyqırımı olmayıb, bu, hamıya, Avropaya, Amerikaya çox gözəl bəllidir. Qətləmlər baş verib, ancaq bu qətləmlər birinci başlayan ermənilər olub. Erməni drujinaları Çar Rusiyası tərəfindən təhrik ediliblər. Tarixdə İkinci Nikolayın ermənilərə müraciəti var. Daha sonra onlar Antanta dövlətlərinə, müttəfiqləri olan İngiltərə və Fransaya da müraciət etmişdilər. Erməni drujinalarına silah-sursat vermələri hamısı tarixdədir və türk qırğınları törətmələri də tarixi faktır. Türklər erməniləri deyil, əksinə, ermənilər türkləri soyqırım edib. İndi bundan sui-istifadə edib nəyəsə nail olmaq mümkün deyil".

V.Quluzadə rəsmi Ankaranın mövqeyini, xüsusilə də baş nazir Əhməd Davudoğlunun son fikirlərini də şərh etdi: "Türkiyə hökuməti birinci növbədə Türkiyənin böyük dövlət və millət olduğunu nümayiş etdirir. Ermənilərə də xırda bir millətə göstərilən münasibəti göstərir, burada başqa bir şey yoxdur. Türkiyə ermənilərdən, "soyqırım" təbliğatından qorxmur və bunu da nümayiş etdirir. Bu, yalnız imic üçün lazımdır. Onsuz da dünyada hamı, o cümlədən ABŞ Dövlət Departamenti, Konqresi yaxşı bilir ki, vəziyyət nə yerdədir. Çünki arxiv sənədləri hamısı salamətdir. Məsələn, Rusiya arxivlərində rusların erməniləri silahlandırması, ermənilərin Xocalıda olduğu kimi nə cür vəhşiliklər törətməsi, türk kənd, obalarını qılıncdan keçirib doğraması barədə faktlar hamısı var, bunlar onu bilirlər. Ancaq indiki şəraitdə Türkiyəyə siyasi təzyiq etməkdən ötrü bu cür üsullara əl atırlar. O biri tərəfdən də xristian həmrəyliyi dünyada artıq mövcud məsələdir. Ermənistan balaca xristian dövlətidir. Ona görə də xristian

Türkiyə ilə sıx iqtisadi əlaqələrin inkişafı, "Türk axını" qaz xəttinin çəkilməsi Rusiyanın prioritetidir. Rusiya bu gün Türkiyədən asılı vəziyyətdədir və Moskva Ankara ilə əlaqələrin pozulmasını istəmir".

"Yeni Müsavat" qəzetinin baş redaktoru Rauf Arifoğlu "soyqırım"la bağlı Osmanlı ar-

mənileri ifşa etmir. Bilmirəm bu, dövlət siyasətidir, yoxsa tənbəllikdir. Açıqı, bu barədə fikir bildirməyə çətinlik çəkərəm. Amma istəsələr, bunu edə bilərlər. Arxiv materiallarını tərcümə edib internetə yerləşdirərlər, bütün dünya oxuyar".

Bir çox hallarda ermənilərin son uğurlarına diqqət çəkib onların "soyqırım" kampaniyasında qalib gədiyini deyənələr də var.

Deputat Zahid Oruc isə erməni-türk qarşılıqlı dünyanın sərgilədiyi ikili siyasəti, həmçinin türk və Azərbaycan diasporunun mövqeyini aşağıdakı kimi şərh etdi: "Faktiki olaraq Azərbaycan

Erməni-Türk

savaşı və "soyqırım"

yalanlarının sonu

Vəfa Quluzadə:
"Türkiyə hökuməti Türkiyənin böyük dövlət və millət olduğunu nümayiş etdirir"

həmrəyliyi səpkisində ədalətə yox, həmrəyliyə üstünlük verirlər. Bu dəqiqə dünyada böyük anti-İslam və antimüsəlman kampaniyası gedir".

İndi çoxlarını bu suallar düşündürür: 24 apreldə İrəvana ermənilərin arzuladığı heyət toplaşacaqmı, yaxud "soyqırım" iddialarını qəbul edən, bu prosesdə Türkiyəyə zərbə sayıla biləcək addımlara gedən qüvvələr olacaqmı? V.Quluzadə: "Ora Amerikadan da heyət gələcək, ancaq dövlət başçısı səviyyəsində yox. Heç bir fəvqəladə hadisə baş verməyəcək. Bu məsələdə hər öz məqsədlərini güdür. Rusiya Ermənistanında öz laxlayan mövqelərini gücləndirmək istəyir. Artıq Ermənistan Rusiyaya güvənir. İrəvan Avropa İttifaqına doğru getmək istəyir, Putin isə bunu istəmir. Həmçinin Ermənistan Türkiyə ilə sərhədlərinin açılmasını istəyir, Rusiya isə buna qarşıdır. Putin ermənilərə görə yox, məhz buna görə İrəvana gedir. Üstəlik, Putin Türkiyə ilə münasibətlərdə olduqca maraqlıdır. Bu dəqiqə

Zahid Oruc:
"Türklər və azərbaycanlılar dünyaya ermənilərin sifətində çıxmağı aşağılanma və milli mənləklərinə zərbə hesab edirlər"

xivlərindəki materialları internetdə yerləşdirməyi təklif edib. Baş redaktor bildirib ki, Osmanlı arxivlərinin, o cümlədən də Azərbaycan arxivlərinin erməni iddialarını yalanlayacağına əmindir. "Bu arxiv sənədlərinin fotokopyalarını, onun orijinal olduğunu təsdiq edən qaydada internetdə yerləşdirmək mümkündür. O cümlədən də bir neçə dildə onların izahlı tərcüməsini internetə qoymaq lazımdır ki, hər kəsin əli çatsın və bütün erməni iddiaları darımağın olsun" deyərək, R.Arifoğlu bildirib.

V.Quluzadə baş redakturun təşəbbüsünə dəstək verdi və Ankaranın mövqeyi ilə bağlı təəccübünü də ifadə etdi: "Mən dəqiq deyər bilmərəm, bu, Türkiyənin dövlət siyasətində yoxsa məsələləri qızıqdırmaq, dünyada ermənilərin əleyhinə kampaniya apararaq dövlət kimi görünməmək üçün özlərini çox sakit aparırlar. Türkiyə nə öz arxivlərini açır, nə də Amerika, Rusiya, İngiltərə, Fransanın arxivlərində olan materiallardan istifadə edib er-

mənə qazandıran qazananda ondan artıq ölkə və Amerika ştatı ermənilərlə bağlı siyasi qərarlarını vermişdi və qeyri-bərabərliyin səbəblərindən biri budur. Lakin çoxları belə düşünür ki, müxtəlif dini və siyasi mərkəzlərin fərqli zamanlarda Türkiyəni məğlub etmək, yaxud onların sivil dünya ilə yaşamağa qadir olmadığını göstərmək üçün tarixi siyasi maraqlara alət edib. Bunların hər birinin gerçəkliklə əlaqəsi olsa da, əsl həqiqət tamam ayırıdır. Türklər və azərbaycanlıların tarixinə yaxşı baxın. Onların milli inkişaf ideologiyası, məfkürə sistemi və həyat inancları bütünlüklə qələbə və fəthlik hadisələri üzərində qurulub. Onlar dünyaya ermənilərin sifətində çıxmağı aşağılanma və milli mənləklərinə zərbə hesab edirlər. Əslində indiyədək türklər və azərbaycanlıların öz tarixinə müraciəti yalnız ermənilərin saxtakarlığı hesabına baş verib. Əks halda, dünya çapında məhz faciələrin platformasında qurulmuş təbliğatın tanınmağa bizim xalqlar qətiyyətlə çalışmazdı. Yeni bir millətin genetikası faciələri akkumulasiya edib saxlamağı tələb etmərsə, ermənilərin sistemini gətirib özümüzlə calaşdırmaq bizi ümumi gücdən salır və uğura qovuşdurur".

Z.Orucun fikrincə, ikinci səbəb arxivlərlə bağlıdır: "Türkiyədə həm xalqın, həm də bütün siyasi elitanın daxili əminliyi bundan ibarətdir: erməniləri istənilən məkanda hərbi, siyasi və iqtisadi cəhətdən əzib keçərik. Ona görə ermənilərin 1995-ci ildə Rusiya Dumasında tanıtıldığı soyqırımın onlara heç bir siyasi və maddi qazanc gətirmədiyini düşünün. Türk kimliyi tanınma qərarlarını sakitcə seyr edir. Bilir ki, sonda məsələni qılınc həll edəcək".

Saxta erməni "soyqırımı"nın yubiley mərasimi ilə bağlı İrəvana gedəcək prezidentlər belli oldu - bunlar Fransa, Rusiya, Serbiya və cənubi Kiprin başçılardır. Onların da ikisi Qarabağ probleminin dinc yolla nizamlanması üçün yaradılmış ATƏT-in Minsk Qrupunun həmsədrəlidir.

Göründüyü kimi, bu iki vasitəçi ölkənin rəhbəri qondarma yubileyə Türkiyəyə qarşı torpaq və ciddi təminat davasını açmaq istəyən, Azərbaycan ərazilərinin işğalına isə haqq qazandırmamağa çalışan ölkəyə - Ermənistanla səfər etməklə Qarabağa məsələsində də qərəzli olduqlarını bir daha ortaya qoymuş olurlar.

Zatən, Kremlin mövqeyi çoxdan belli idi. Rəsmi Parisin ermənipərəstliyi də yeni deyil. Hərgah, Moskva saxta iddiaların ildönümü ilə bağlı Parislə müqayisədə daha korrekt davranırdı, o sırada Rusiyada ermənilərə hər hansı kütləvi aksiya keçirməyə, Moskvada Türkiyə səfirliyi qarşısında mitinq təşkil etməyə imkan verilmədi, hətta erməni icmasının güclü olduğu Soçidə şəhər rəhbərliyi mitinqə qadağa qoydu, şəhərdən "soyqırım"ı andıran plakatlar, lövhələr yığıldı.

Üçüncü həmsədr ölkənin - ABŞ-ın 24 aprel "yubileyi"ne

yanışması daha məqbul sayıla bilər ki, bu da əfsus ki, vasitəçilikdə balans, ədalətli münasiflik yaratmaq baxımından yerli hesab oluna bilməz. Bəs nə etməli? Cavab sadədir: ya 21 ildir danışıqlarla heç bir uğura imza ata bilməmiş Minsk Qrupu tarixin arxivinə verilməli, ya da onun işini canlandırmaq üçün vasitəçilik institutunda keyfiyyət dəyişikliyi aparılmalıdır. Bu isə Türkiyə və Almaniya həmsədrliyə gətirilməklə ("Beşlik" formatı) mümkündür.

Türkiyəyə erməni tərəfin münasibəti məlumdur - hərçənd Bakının da əlində yeni və təsirli kontur-arqumentlər var. Almaniyanın təmsilçiliyinə isə İrəvanın loyallaşması təmin edilə bilər.

Yada salaq ki, Almaniya, onun hökuməti və parlamenti, Qarabağla bağlı dəfələrlə beynəlxalq hüquqa söykənən obyektiv mövqə sərgiləyib, ölkəmizin ərazi bütövlüyünü tanı-

24 aprel İrəvan şousu: istisi olmayacaq, tüstüsü isə kor edə bilər...

Minsk Qrupunun "tabutu"na

son mismarlar vurulur

Yeni müharibə ehtimalının güclənməsi, Fransa və Rusiyanın saxta erməni soyqırımı məsələsində özlərini "yandırmaları" Qarabağ vasitəçiliyində təcili rotasiya tələb edir; "üçlüyü" Almaniya və Türkiyə hesabına "beşliyə" çevirmək zamanı çatıb; amerikalı ekspert: "Hazırkı format özünü çoxdan bitirib..."

yıb, İrəvanı özünün işğalçı qüvvələrini Azərbaycan ərazilərindən çıxarmağa çağıraraq, Rusiyanı problemin həllini əngəlləməkdə suçlayıb. Prezident İlham Əliyevin son Almaniya səfəri rəsmi Berlinin bu iradəsi kansler Angela Merkel səviyyəsində bir daha ortaya qoyuldu.

Bu yerdə onu da yada salmaq ki, aprelin 24-də Bundestaqda (Almaniya parlamenti) 100 illik yubileyə bağlı müzakirəyə çıxarılan sənəd layihəsində "genosid" sözü yer almıyıb. Ümid edək ki, rəsmi Berlin "soyqırım" məsələsində bu obyektivliyi və balans sonadək qoruyub saxlayacaq.

Almaniyanın həmsədrliyə gətirilməsi dövrün impertatividir. Bu ideya ("Beşlik formatı") indi təkə Azərbaycanca yox, yavaş-yavaş Qərbdə də dəstək qazanmaqdadır. Həmsədrlik institutunun formatının

dəyişdirilməsi ilə bağlı təklifə dəstək bu dəfə ABŞ-dan gəlib. Belə ki, ABŞ-ın Los Angeles şəhərində Loyola Marymount Universitetində Qarabağ münaqişəsinə həsr edilən elmi konfransda Çapman Universitetinin əməkdaşı Ceyms Koyl Minsk Qrupunun fəaliyyətini kəskin tənqid edib, qurum tərəfindən indiyədək görülən işlərin, irəliyə sürülən təkliflərin nəticəsizliyini, fəaliyyətinin real sülhün təmin edilməsi baxımından yarıtmaz olduğunu qeyd edib və Minsk Qrupunun həmsədrlərindən ibarət hazırkı formatın uzun illər ötməsinə baxmayaraq özünü doğrultmadığını vurğulayaraq, qrupa Türkiyə və Almaniyanın da həmsədr kimi daxil edilməsinin vacibliyini bildirib.

Bunu indi həm də Moskvanın və ələlxüsüs da Parisin 24 aprel olayları ilə bağlı özlərini "yandırmaları" diktə edir. Gör-

nür, vəziyyətin fərqi deyildir və bu səbəbdən də 24 aprel törənə qatılmağın mənfi effektini azaltmaq üçün bu ərəfədə iki paytaxtın - Moskva və Parisin Bakıya ünvanlı bəzi yumşaldıcı jestləri haqda xəbərlər gəlməkdədir.

Biri belli - Fransa prezidenti Fransua Olland aprelin 25-də İrəvandan sonra Azərbaycana səfər edəcək. O da belli olub ki, 24 apreldə iki ölkənin prezidenti Azərbaycanla münasibətlərin daha da korlanmaması üçün İrəvanda Dağlıq Qarabağın separatçı rejiminin başçısı Bako Saakyanla yan-yan durmaq, birgə görüntülənmək istəməyiblər. Erməni KİV-nin yazdığına görə, artıq Bako Saakyanın aprelin 24-də İrəvana, saxta soyqırımın 100 illiyi ilə bağlı keçiriləcək mərasimə qatılmayacağı təsdiqlənib. Yeni faktiki, separatçı liderə qadağa qoyulub

(Bu barədə dünənki sayımızda ətraflı yazmışıq).....

Lakin bu kimi reveranslar çətin ki, əsas nəticəyə təsir göstərsin, Minsk Qrupunu hazırkı formatdan xilas eləsin. Fakt budur ki, Fransa və Rusiya Qarabağ məsələsində ermənipərəst mövqedə qalmaqda davam etməklə, 24 aprel şousuna qatılmaqla üçlü həmsədrlik formatının "tabutu"na son mismarlar vurmaqdadır.

Bu acı sonluğu, ən başlıcası, get-gedə güclənməkdə olan müharibə ehtimalını yalnız Ermənistanın ərazilərini işğaldan azad etməyə başlaması dəyişə bilərdi. 24 apreldən sonra belə bir prosesin Minsk Qrupunun indiki həmsədrlərinin söyləri ilə başlayacağını düşünmək, yumsaq desək, inandırıcı görünür. Keş-kə yanılırdıq.

□ Analitik xidmət

Müxalifət Avropa Birliyi ilə münasibətləri dayandıra bilərmə...

Arif Hacı: "Biz sivil dəyərləri Avropadan əxz etmirik; Müsavat Partiyası nə rusiyapərəst, nə iranpərəst, nə qərpbərəst partiya deyil"

Avropa Birliyi parlamentinin ötən həftə "erməni soyqırımı"na dair qətnamə qəbul etməsi Türkiyə və Azərbaycanda bu beynəlxalq təşkilatla münasibəti sərtdəşirdi. Azərbaycan iqtidarı açıq şəkildə bəyan etdi ki, belə davam etsə, Avropa Parlamenti ilə münasibətlərə yenidən baxılacaq. Azərbaycanda Avropa Birliyi kimi nüfuzlu beynəlxalq təşkilatlarla illərdir müəyyən münasibətləri olan təkə iqtidar deyil.

Azərbaycanın demokratik qüvvələri-müxalifət də bu beynəlxalq təşkilatla müəyyən münasibətlərə malikdir, Azərbaycanın Avropa Birliyinə inqerasiya olunmasının vacibliyini daim önə çəkirlər. Avropa Parlamentinin "erməni soyqırımı" ilə bağlı qətnamə verməsi demokratik qüvvələrin bu beynəlxalq təşkilatla münasibətini dəyişibmi? Bunun sonrakı əlaqələrə təsiri olacaqmı?

Bu suallarla Müsavat Partiyasının başkanı Arif Hacıya müraciət etdik. Arif Hacı bildirdi ki, qondarma "erməni soyqırımı" ilə bağlı baş verən proseslər bütövlükdə dünyada gedən proseslərin məntiqi davamıdır. Təəssüf ki, istər Azərbaycan hakimiyyətinin,

istər Türkiyə hakimiyyətinin qondarma "erməni soyqırımı" istiqamətində aparılan təbliğatı durdurmaq uğrunda olan fəaliyyəti yetərli olmayıb: "Bunun nəticəsidir ki, bir-birinin ardınca bir sıra Avropa ölkələri və dünyanın bir çox siyasi mərkəzləri qondarma "erməni soyqırımı"ni tanımaq barədə qərarlar qəbul edib. Bu proses indi də davam edir. Avropa Birliyinin bu məsələ ilə bağlı qərar qəbul etməsinin qarşısının alınması üçün hesab edirəm ki, illərlə bundan əvvəl konkret addımlar atılmalı idi. Bu addımların atılmaması, istər Azərbaycan, istər Türkiyə hökumətlərinin bu istiqamətdə yetərli fəallığının olmaması, diaspora fəaliyyətinin yarıtmaz

liqi ona gətirib çıxardı ki, artıq demək olar bütün dünya birliyi qondarma "erməni soyqırımı"ni tanımaq xətti götürüb. Müsavat Partiyası olaraq biz Avropa Birliyinin parlamentində qəbul olunan məlum qərarı dərhal pislədik. Hesab edirik ki, bu qərar tarixi həqiqətləri əks etdirməklə yanaşı, həm bu gün istər konfessiyalararası münasibətlərin qurulması yolunda, istər Qarabağ münaqişəsinin həlli yolunda ciddi bir maneədir. Dünyada xalqların dinc, yanaşı yaşaması işinə maneçilik törədən bir addımdır. Biz sivil dəyərləri Avropadan əxz etmirik. Müsavat Partiyası hələ yüz il bundan əvvəl, bu gün bütün dünya tərəfindən sivil dəyərlər kimi qəbul olunan dəyərləri öz proqramına daxil etmiş bir partiyadır. Azərbaycan cəmiyyəti hələ 90 il bundan əvvəl parlament tipli liberal demokratik dəyərləri əsas götürən, azad cəmiyyət quruculuğu həyata

keçirən bir cümhuriyyət yaratmağa nail olub. Biz bu dəyərləri qəbul edərkən Azərbaycanın maraqlarını əsas götürürük, hesab edirik ki, Azərbaycanda demokratik cəmiyyətin qurulması həm Azərbaycanın ümummilli problemlərinin həll olunması, həm Azərbaycan xalqının firavanlığı üçün, həm Azərbaycanın sivil dünyanın bir hissəsinə çevrilməsi üçün önəmlidir. Bu baxımdan biz həmin dəyərləri müdafiə edirik və bundan sonra da bu dəyərləri müdafiə edəcəyik. Avropa Birliyinə və ümumiyyətlə, xarici aləmə gəldikdə isə mən bu sözü bir dəfə demişəm, bir daha təkrar edə bilmərəm ki, Müsavat Partiyası nə rusiyapərəst, nə iranpərəst, nə qərpbərəst partiya deyil. Müsavat Partiyası azərbaycanpərəst partiyadır".

"Sözgedən qətnaməyə görə Azərbaycan dövlət səviyyəsində Avropa Birliyi ilə münasibətlərə yenidən bax-

malıdır" sualına A.Hacı belə cavab verdi: "Bu, macəraçı bir mövqedir. Nəinki Azərbaycan, dünyanın ən çox təsir imkanlarına malik olan ölkələri sayılan ABŞ-ın, Rusiyanın belə, beynəlxalq birliklə, digər güc mərkəzləri ilə bu şəkildə arxayın davranmaq, hər hansı bir hadisədən sonra hədə-qorxu gəlmək kimi siyasət yeritmək imkanları yoxdur. Biz anlamalıyıq ki, hər bir dövlət öz daxili və xarici siyasətini ilk növbədə öz maraqları üzərində qurur. Azərbaycan hakimiyyəti də, bütövlükdə Azərbaycan cəmiyyəti də çalışmalıdır ki, bütün ölkələrlə, güc mərkəzləri ilə münasibətlər qurularəkən ilk növbədə Azərbaycanın maraqları əsas götürülsün. Azərbaycanın maraqları isə Qərb dövlətləri ilə, o cümlədən Avropa Birliyi

ilə əməkdaşlıq münasibətlərinin olmasını və bu münasibətlərin daha da yaxşılaşmasını tələb edir. Böyük siyasət qərarların emosiyalar üzərində, təkəbbür üzərində verilməsini istisna edir. İstər Avropa Birliyinə, istər ABŞ-a münasibətdə, istərsə də hətta Rusiya və İran kimi dövlətlərə münasibətdə Azərbaycan hakimiyyəti ilk növbədə Azərbaycanın milli mənafeələrini düşünməli, Azərbaycanın siyasi maraqlarına uyğun addımlar atmalıdır. Tərəddüdsüz və birmənalı şəkildə bildirirəm ki, Azərbaycan hakimiyyətinin istər Avropa Birliyi ilə, istər Rusiya ilə, istərsə də xüsusilə ABŞ-la bağlı xarici siyasəti tamamilə yanlışdır, systemsizdir, normal bir konsepsiyaya əsaslanmır".

□ Etibar SEYİDAĞA

Əsasən XIX əsrin ikinci yarısından Türkiyədə fəallaşan ermənilər burada Qərb dövlətlərinin dəstəyi ilə ciddi şəkildə təşkilatlanmağa, Osmanlı dövlətinə qarşı çıxmağa başladılar. Əvvəlcədən Osmanlı Türkiyəsinin dövlət strukturlarında möhkəmlənən və bəzi mühüm dövlət vəzifələrini ələ keçirən ermənilər sonradan bu mövqelərindən sui-istifadə etməyə başladılar. Onlar bu fəaliyyətlərinin sonunda Osmanlı ərazisində müstəqil Ermənistan dövləti qurmaq ideyalarını reallaşdırmaq istəyirdilər.

Nəsiman YAQUBLU
Tarix elmləri doktoru

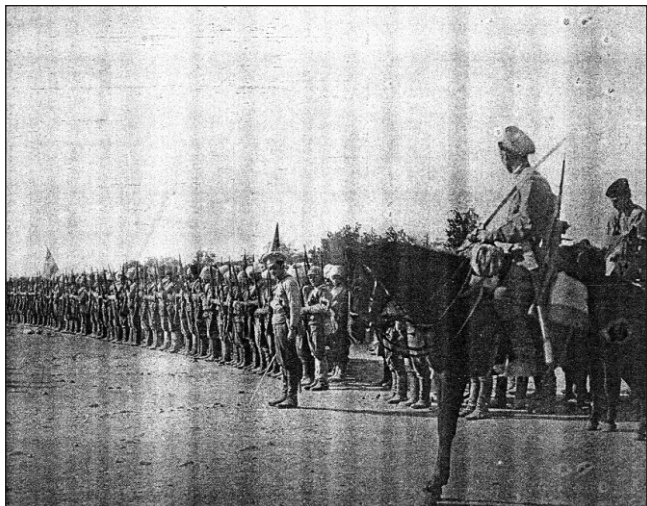
Əslində ermənilərin XIX əsrin ikinci yarısında qurduqları müxtəlif cəmiyyətlər, təşkilatlar və siyasi partiyalar Qərb missionerləri üçün də faydalı olmuşdu. Ermənilər bu qurumları öz milli maraqlarına istiqamətləndirmək istəsələr də, Qərb dövlətlərinin maraqları ilə daha çox hesablaşılar.

Rusiya arxivlərinin təsdiqləmədiyi erməni "soyqırımı"

rontsov-Daşkov Qafqaza canişin təyin edilir. Bu təyinatdan sonra ermənilərin fəallığı daha da artır. Bu, onunla bağlı idi ki, Vo-

başlayaraq Rusiyanın erməniləri dəstəklədiyi görünməkdədir. O zaman Rusiyanın Türkiyədəki səfirləri müxtəlif dövrlərdə erməni-

da insan yaşayırdı. Bu rəqəmin 15.044.846-sı müsəlmanlar, qalanları isə rumlar və ermənilər olmaqla, xristianlardan və musəvilərdən ibarət idi. Bu dövrdə Qriqor-

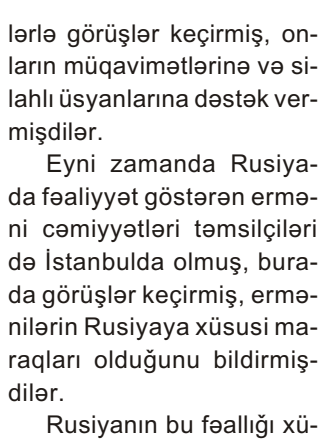
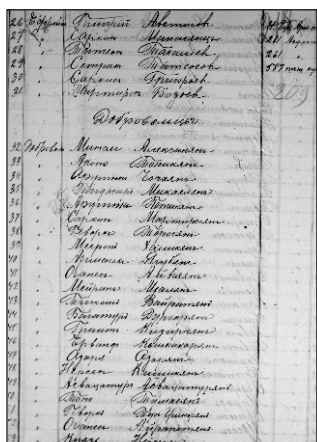
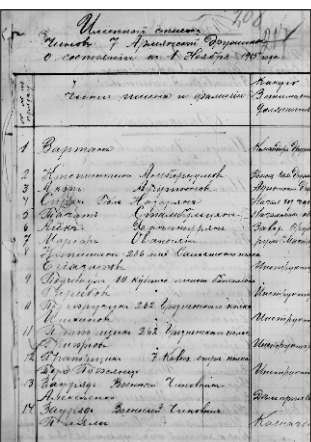
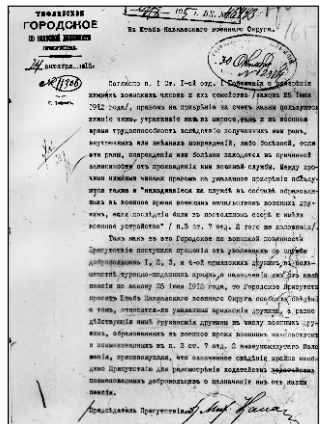
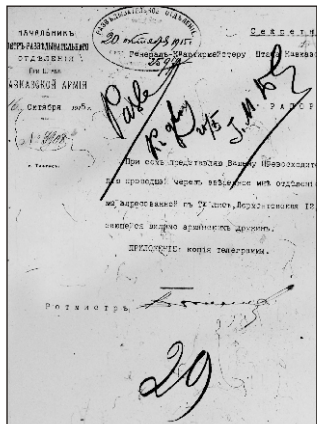
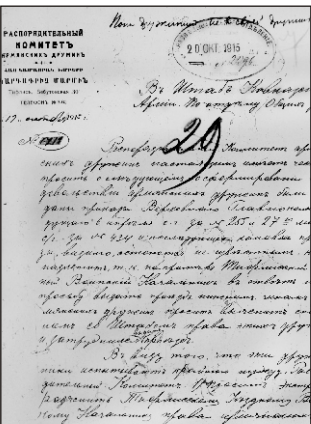
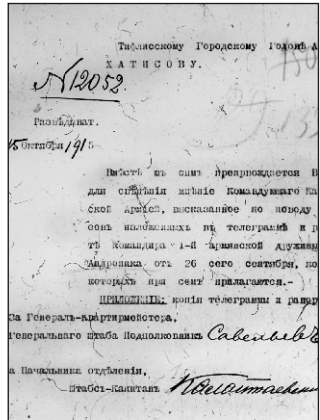
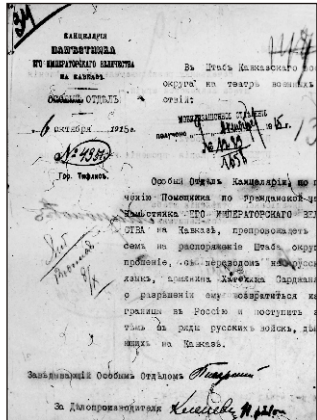
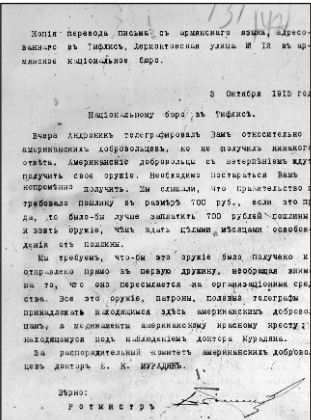

yan ermənilərinin sayı 1.161.169, katolik ermənilərinin sayı 67.838 nəfər olmaqla, ermənilərin ümumi sayı 1.229.007 nəfər idi. Əgər protestantların da sayını 65.844 nəfər olduğunu (baxmayaraq ki, ermənilərdən kənarında başqa millətlərdən də protestantlar var idi) nəzərə alsaq və bu rəqəmi də ermənilərin ümumi sayına əlavə etsək, o zaman Osmanlı dövlətində sayını 1.294.851 nəfər olduğunu görürük. Bu da Osmanlı ərazisində yaşayan ermənilərin əhalinin ümumi sayının 6,9%-ni təşkil etdiyini göstərir.

özünə qarşı olması faktları yer alıb. Rusiyanın arxivlərində ermənilərlə bağlı çox ciddi sənədlər mövcuddur. Lakin bu sənədləri öyrənmək, tədqiq etmək üçün də zamana ehtiyac var. Həmin sənədlərdə isə erməni yalanlarını sübut edən çoxsaylı faktları tapmaq mümkündür.

Hər ilin aprel ayında ermənilər özlərinin qondarma "soyqırım"larını qeyd edir, dünya ictimaiyyətindən isə müsləman və türklərə qarşı etdikləri soyqırımları gizlətməyə çalışırlar. Lakin onların törətdiyi cinayətləri açıqlayan müsəlman və türklər yox, məhz bir zaman ermənilərə himayədarlıq etmiş olan Rusiya və bu ölkənin arxivləridir.

Həmin sənədlərin bəzilərinin mətnini olduğu kimi oxuculara təqdim edirəm.

"Hncak" və "Daşnaksütyun" partiyalarının fəaliyyətlərini tədqiqi bu fikrin doğruluğunu göstərir.

Rusiyanın ermənilərlə bağlı siyasətində əsas dövrlərdən biri 1905-ci ildir. Həmin ilin fevralında Qraf İ-larion İvanoviç Vo-

rontsov-Daşkov açıq şəkildə ermənilərin mövqeyini müdafiə edirdi. O, Rusiya çarına yazdığı bir rapordda ermənilərin Rusiyadan ayrılmaq istəmədiyini, əksinə, Osmanlı ərazisində yaşayan ermənilərin Rusiyaya bağlı olduğunu bildirirdi.

lərlə görüşlər keçirmiş, onların müqavimətlərinə və silahlı üsyanlarına dəstək vermişdilər.

Eyni zamanda Rusiyada fəaliyyət göstərən erməni cəmiyyətləri təmsilçiləri də İstanbulda olmuş, burada görüşlər keçirmiş, ermənilərin Rusiyaya xüsusi maraqları olduğunu bildirmişdilər.

Rusiyanın bu fəallığı xüsusən 1913-cü ildən başlayaraq daha çox hiss olunurdu. Bu təzyiqlər isə ən çox ermənilərlə əlaqəli islahatların aparılması ilə bağlı idi. İlk olaraq 1914-cü il yanvarın 26-da (fevralın 8-i) Türkiyənin altı vilayətində ermənilərlə bağlı islahatın aparılması vacib sayılırdı.

Mikayıl Cabbarov

Bu günərdə təhsil naziri Mikayıl Cabbarovun bu vəzifəyə təyin edilməsindən iki il ötdü. Yeni nazirdən öncə bu sahədə xeyli boşluq, özbaşnalıq, həll edilməmiş məsələlər var idi. Xüsusən də orta məktəblərdə təmir, fond, süpürgə pulu adı ilə pulların yığılması, keçirilən darslərin keyfiyyətli olmaması və s. bu kimi hallar cəmiyyətdə aralarında ciddi narazılıq doğururdu.

Bəs görəsən, yeni nazirin iki illik fəaliyyətində təhsilimizdə hansı yeniliklər oldu?

Mikayıl Cabbarovun təhsil naziri postuna təyin edilməsindən bu günəçən görülen işlərə nəzər salmağa çalışdıq.

Ötən ilin təhsil sahəsində ən yadda qalan, bəlkə də ən səslili-küylü hadisəsi kəsirlərə görə əlavə pul ödəməyə etiraz edən tələbələrin fevralın 20-də BDU qarşısında keçirdikləri aksiya oldu. Burdan da belə nəticəyə gəlmək olar ki, təhsillə bağlı hələ də ciddi problemlər var.

Bununla yanaşı, bir neçə ali məktəbin, o cümlədən Gəncə və Sumqayıt dövlət universitetlərinin, İqtisad Universitetinin rektorları, Müəllimlər İnstitutunun Gəncə filialının direktoru vəzifələrindən kənarlaşdırıldı. Bir çoxları rektorların dəyişməsinə baxmayaraq təhsildə irəliləyişin, müsbət istiqamətdə nələrinə dəyişəcəyinə şübhə ilə yanaşdığını qeyd etdilər.

Tanınmış təhsil eksperti, "XXI əsr" Təhsil Mərkəzinin rəhbəri Etibar Əliyev sabiq nazir Misir Mərdanovun təhsil sisteminin içindən olan hansısa professor və akademiklə əvəzlənməsinin tərəfdarı olmadığını bildirdi: "İki il öncə təhsildə vəziyyət o həddə gəlib çatmışdı ki, Misir Mərdanovun əvəzlənməsi tam labüdü idi. Böhran təhsilin bütün pillələrini bürümüş-

dü. Ancaq o, kiminlə əvəzlənməli idi? Şəxsən mən təhsil eksperti kimi Misir Mərdanovun təhsil sisteminin içindən olan hansısa professor və akademiklə əvəzlənməsinin tərəfdarı deyildim. Təcrübə göstərdi ki, bu cür adamlar təhsilə yeni nəşə verə bilmirlər. Bu halda böhranın daha da dərinləşməsi qaçılmaz ola bilər. Bu baxımdan mən elə əvvəlcədən Mikayıl Cabbarovun təhsil naziri təyin olunmasını düşünmüşəm və sistem böhran vəziyyətindən çıxara biləcək addım kimi müsbət dəyərləndirmişdim".

Etibar Əliyev Mikayıl Cabbarovun iki illik fəaliyyətini bu cür qiymətləndirdi: "Müşahidələrimiz göstərir ki, onun fəaliyyəti şəffaflıq prinsipi üzərində qurulub, o, qətiyyətli addımlar atır, təhsilin xeyrinə ölçülüb-biçilən ideyaları gerçəkləşdirməyə çalışır və bir çox məsələlərdə qətiyyətlilik nümayiş etdirir.

Mən bu cür prinsipiallığı mərhum Lidiya Rəsulovada görmüşdüm. İki ilin içində təhsildə dəyişən ən mühüm keyfiyyətlərdən biri məsuliyyət hissi ilə bağlıdır. Onun tətbiq etdiyi idarəçilik kriteriyaları təhsil işçilərini məsuliyyətli olmağa dəvət edir. Mən müəllimlərin eməkhaqlarının artırılması, məktəb direktoru olmaq arzusunda olan şəxslər üçün müasir peşə standartları əsa-

Mikayıl Cabbarovun iki ili - ekspertlər qiymətləndirir...

sında təlimlərin təşkil olunmasını, Bakı şəhərinin ümumi təhsil məktəblərində çalışan müəllimlərin sınaq qiymətləndirilməsinin həyata keçirilməsini, elektron dərslik portalının istifadəyə verilməsini, fənn olimpiadalarının şəffaf və rəsi-onal şəkildə təşkil olunmasını, neqativ hallara qarşı qətiyyətli addımların atılmasını, "Sabahın alimləri" kimi mütəbər tədbirlərin təşkilini müsbət dəyərləndirirəm.

Bütün bunlarla yanaşı, Mikayıl Cabbarovun ölkə qanunlarına hörmətlə yanaşması onun KİV-lər və qeyri-hökumət təşkilatları ilə işləməyə üstünlük verməsində özünü büruzə verir. Təhsil Nazirliyi ilə vətəndaş cəmiyyətinin nümayəndələri, KİV-lər və ölkənin tanınmış ziyalıları ilə səmimi münasibətlərin qurulması təhsilin inkişafına öz töhfəsini verəcək. Bütün bunlarla yanaşı, ötən illərlə müqayisədə son dövrlər təhsil mühitində demokratikləşmə, hesabatlılıq və şəffaflığın artırılması ilə bağlı ciddi addımlar atılıb".

Təhsil sferasındakı nöqsanlara gəlincə, ekspert deyib: "Ancaq qeyd etməliyəm ki, təhsilin bütün pillələrində həll olunmamış problemlər hələ çoxdur. Təhsilin pillələri arasında əlaqə pozulub. Təhsilin fərdi və sosial xarakteri özünəməxsusluqdan çox bəşəri əhəmiyyət kəsb etməlidir. Bunun üçün tənqidi tənqiddə malik olan, bilikləri sərbəst qazanan, düşüncəyə vəziyyətlərdən asılı olmayaraq çıxış yolu tapa bilən gənclərin hazırlanması təhsilin üzərinə düşən məsuliyyətlərdən ən başlıcasıdır. Bütün bunlar məqsədi yalnız

ali məktəbə qəbul olunmağa uşaqları hazırlayan indiki məktəbin hələlik bacaraçağı işlər deyil. Təhsildə kök atan neqativ halların kökü birdəfəlik kəsilmədən bu məziyyətlərin heç biri həyata keçirilə bilməz. Ancaq bununla yanaşı, onu da qeyd etmək lazımdır ki, təhsilin bütün pillələrində irəliləyişin əldə olunması üçün ciddi tədqiqatlar və monitorinqlərin aparılması hiss olunur".

Təhsil eksperti Məlahət Mürşüdü de təhsildəki inkişafı qiymətləndirməyi təkamül yolu ilə aparmaq lazım olduğunu bildirdi:

"Təhsil naziri Mikayıl Cabbarov vəzifəyə təyin olunduğundan bu günəçən xeyli müsbət yönlü işlər görüldü. Orta məktəblərdə, xüsusən də Bakıdakı təhsil ocaqlarında baş alıb gedən rüşvətçilik, korrupsiya və s. bu kimi amillərin tempi aşağı düşdü. Hər bir məktəbdə bunu görmək mümkündür.

Təhsilin inkişafı üçün görülən mühüm işlərdən biri də Təhsilin İnkişafı Strategiyasının qəbul olunmasıdır. Strategiya təhsilin inkişafına müəyyən təkanlar verəcək. Regional təhsil şöbələrinin yaradılması təklif edildi. Düşünürəm ki, 2016-cı ildə qarşıya qoyulan bu struktura keçirilmə mexanizmi işə düşəcək".

Ekspert görülən digər proseslərdən də danışdı: "Mikayıl Cabbarovun apardığı islahatlar sayəsində dərslərin qiymətləndirilməsi şurasında dəyişikliklər aparıldı və yeni istiqamətlər, metodologiyalar, konsepsiyalar üzrə işlər getdi. Elektron resurslarından istifadə üçün yeni bir

Etibar Əliyev: "Onun tətbiq etdiyi idarəçilik kriteriyaları təhsil işçilərini məsuliyyətli olmağa dəvət edir"

sistem təklif edildi ki, bu sistemlərdən təkə məktəb direktorları, müəllimlər, şagirdlər deyil, valideynlər də yararlanacaq. Daha bir yenilik Bakı şəhərində müəllimlərin peşəkarlığı üzrə sınaq qiymətləndirilməsinin keçirilməsi oldu. Bu ilin yay aylarında regionlarda da adıçəkilən islahatın keçirilməsi nəzərdə tutulub. Yeni bunun həm mexanizmi, həm də yerinə yetirilməsi istiqamətində çox mühüm işlər görüldü.

Beləliklə, həm struktur islahatları istiqamətində, həm də kadr hazırlığı istiqamətində və bundan irəli gələn problemlərin həlli üçün proqramın hazırlanması, digər tərəfdən isə məktəblərə rəhbər təyinatı istiqamətində mühüm addımlar atıldı".

Məlahət Mürşüdü: "Mikayıl Cabbarovun apardığı islahatlar sayəsində dərslərin qiymətləndirilməsi şurasında dəyişikliklər aparıldı və yeni istiqamətlər, metodologiyalar, konsepsiyalar üzrə işlər getdi"

Məlahət Mürşüdü təhsilin bugünkü problemlərindən də danışdı: "Təbi ki, təhsil sahəsində hələ də öz həllini tapmayan problemlərimiz var. Lakin unutmamaq olmur ki, bütün bunları tez bir zamanda çözmək mümkün deyil.

Bu sahədə çatışmayan amillərdən biri təhsilə sosial ictimai dəstəyin olmamasıdır. Bu istiqamətdə ilk dəfə olaraq Təhsil Nazirliyi böyük bir proqram həyata keçirdi, bu da məktəb icmalının yerinə yetirilməsi idi. Buna görə nazirlik həm öz büdcəsindən maliyyə ayıraraq, həm də Dünya Bankının proqramı çərçivəsində 50 məktəb arasında ekspertin yolu ilə adını çəkdiyim proqrama başladı".

□ **Xalidə GƏRAY**

Müxalifətdən "A.M.A.Y. Abdulla"nın "mitinqləri dağıtmamışam" sözlərinə reaksiya

Mustafa Hacıbəyli: "İnsanlar Abdulla Abdullayevin adamının 2 mitinqçini qoltuğuna vurub aparmasını unutmayıb"

Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsində hakim Əfqan Hacıyevin sədrliyi ilə "A.M.A.Y." rəhbəri Abdulla Abdullayevin işi üzrə proses keçirilir.

Daha çox "A.M.A.Y. Abdulla" kimi tanınan A.Abdullayev aprelin 20-də keçirilən prosesdə "müxalifətçiləri mitinqlərdə döydürməmişəm" deyib. A.Abdullayevin müxalifətçiləri mitinqdə döydürmək ittihamının azı 15 yaşı var. Niyə bu illər ərzində susan A.Abdullayev bunca ağır ittihamı indi cavab verir? Əs-lində "A.M.A.Y. Abdulla" doğrudan da mitinqçiləri döydürməyib! O, mitinqlərin dağıdılması sistemini hazırlayıb!

Onu həbsə aparan proseslərin başlanğıcında, 2010-cu ilin sentyabrın 22-də A.Abdullayev özünün ticarət mərkəzindəki dəbdəbəli konfrans zalında (http://musavat.com/news/g%C3%BCnd%C9%99m/AMAY-PREZ%C4%B0DENT%C4%B0-H%C6%8FB5-OLU-NA-B%C4%B0L%C6%8FR_8

5536.html) bu fikirləri işlətməmişdi: "Çindəki bir fabrikində ildə 150 milyon metr parça istehsal olunur, hər metrdən 1 dollar qalsa bəsimdir. Müxalifətin mitinqlərində heç kimi döydürməmişəm, mitinqlərin dağıdılması sistemini işləyib hazırlamışam".

2010-cu ildə A.Abdullayev "mitinqlərin dağıdılması siste-

mi" deyəndə nəyi nəzərdə tutduğunu özü bilir, fakt budur ki, onun sistemində əsasən mitinqçiləri, etirazçı xalq kütlələrini mülki geyimli, qolları şişman pəzəvənglər qoca-yaşlı, gənc-cavan, qız-qadın fərqi qoymadan döyüb şikəst edirdilər. Vurduqları mitinqçi yerindən qalxıb yeriyə də bilmirdi, növbəti mitinqə gəlməyənlər də olurdu. Həmin vaxtlar A.Abdullayev "Gənclik" metro stansiyası yaxınlığındakı ticarət mərkəzində oturub istirahət edirdi...

Bəs onun "parlaq" fəaliyyəti haqda müxalifətçilər nə deyir?

"Mitingçilərə divan tutanda A.M.A.Y. rəhbərliyi bilməli idi

ki, gec-tez bunun bədalini ödəməlidir". Bu fikirləri hələ 2010-cu ildə "Müxalifət" qəzetinin baş redaktoru Rövşən Kəbirli "Yeni Müsavat"a demişdi. R.Kəbirli bu qənaətdə idi ki, Azərbaycanda heç zaman azad biznes mühiti olmayıb. Sadəcə, hakim qruplaşmaların nəzarətindəki sahələri işlədənlər və ya icraçılar olub. R.Kəbirli düşünür ki, A.Abdullayev də onlardandır və indi də o iş adamlarının mövqeyini qorur. R.Kəbirli isə A.M.A.Y. rəhbərliyinin indi cəzalandırılmasını istəmir: "Baxmayaraq ki, biz həbs olunanda A.M.A.Y. rəhbəri bizə qarşı iddia qaldıraraq 1 milyon manat təzminat istəyirdi".

Mustafa Hacıbəyli

AXP sədri Pənah Hüseyn isə deyir ki, 1993-cü ildən sonra mitinqlərin dağıdılmasında, ayrı-ayrı şəxslərin döyülməsində mülki geyimlilərdən istifadə olunub: "Bu, geniş yayılmış taktikadır. Həmin mülki geyimlilərin kimin adamı olması haqda əlimdə fakt, sübut yoxdur".

Müsavat Partiyasının Məclis üzvü Mustafa Hacıbəyli A.Abdullayevin adamlarının mitinqçiləri döydüyünü bildirdi: "Həbsdən əvvəl hakimiyyət üçün çox önəmli fiqur olduğunu sübut etməyə çalışırdı. Özü də demişdi ki, müxalifətin mitinqlərini özümüz yatırırdıq. Unutmamışıq, yadıımızdadır. Abdulla Abdullayev haki-

miyyətin ona verdiyi imtiyazlardan istifadə edib qanunsuz yolla zənginləşənlərdəndir. İndi özünün müxalifətə qarşı olmadığını göstərməyə çalışır. Biz müxalifətçiləri mitinqlərdə Abdulla Abdullayevin adamlarının döyməsini dəfələrlə eşitməmişik. Səhv etmirəmsə, Rafiq İsmayıl mü sahibəsində demişdi ki, 2003-cü il oktyabrın 16-na keçən gecə də Müsavat Partiyası qarşısından mitinqçiləri onun adamları döyüb qovub. İnsanlar Abdulla Abdullayevin adamı Farizin 2 mitinqçini qoltuğuna vurub aparmasını da unutmayıb. Mitinqçilərə qarşı qoçu dəstələrindən istifadə olunurdu. "A.M.A.Y." mühafizəçiləri də həmin qoçu dəstələrinin tərkibində müxalifətçilərə divan tutulmasında iştirak edirdi".

ADP sədri Sərdar Cəlalovlu deyir ki, mitinqlərin qoçu dəstələri tərəfindən dağıdılması faktıdır: "Mən həmin şəxslərin "A.M.A.Y." Abdulla'nın adamları olması haqda məlumatı saxlamam. Deyirdilər ki, müxalifətçiləri mitinqlərdə "Quska"nın adamları döydürüb. Hər kəs öz etdiklərinə görə cəzasını almaldır".

□ **E.MƏMMƏDƏLİYEV**

Fəzail Ağamalı

Aydın Mirzəzadə

“Atlas” Araşdırmalar Mərkəzinin rəhbəri Elxan Şahinoğlu “Azərbaycan” qəzetinin yenidən ABS-1 və prezident Barak Obamanı sərt tənqid etməsinə maraqlı sual qoymaqla münasibət bildirib. O deyib ki, “Azərbaycan” qəzeti və hakimiyyətə bağlı deputatlar, şəxslər ABŞ prezidenti Barak Obamanı tənqid etməyi çox sevirlər. Ancaq Barak Obama aprelin 24-də İrəvana getməyəcək, “soyqırım” abidəsinə gül-çiçək qoymayacaq. Rusiya prezidenti Vladimir Putin isə hər ikisini edəcək. “Azərbaycan” qəzeti Putinin bu səfərinə tənqidi yazı həsr edəcəkmə, tənqidi açıqlamalar, ittihamlar olacaqmı?

Bu sualın cavabı artıq demək olar ki, aydındır. Vladimir Putinin Ermənistanı “soyqırım” tədbirinə gedəcəyinin rəsmi şəkildə açıqlanmasından bir neçə gün keçsə də Azərbaycan hakimiyyətinin təmsilçiləri, iqtidar qəzetləri tərəfindən hansısa tənqidi mövqə ifadə edilmir. Hakimiyyət və iqtidar mediası ABŞ və digər ölkələrin Ermənistanın azca da olsa xeyirine atdığı istənilən addıma göstərdikləri sərt reaksiyanı Rusiya prezidentinin addımına münasibətdə təkrarlamırlar.

Onlara ünvanlanan suallara cavab verərkən hədəf olaraq Fransa prezidentinin üzərində daha çox dayanırlar, Putindən mümkün qədər yan keçmək xətti

açıq seziilir.

Hakimiyyətəyönü deputat Fəzail Ağamalı Rusiya və Fransanın prezidentlərinin Ermənistanı səfəri barədə danışıqdan bildirdi ki, bu iki ölkənin prezidentlərinin qondarma “erməni soyqırımı” tədbirlərində iştirak etmək üçün işğalçı Ermənistanın dövlətini qəbul edəyib işğalçı ölkəyə gedəcəkləri gözlənilən idi: “Şəxsən mən onların belə bir addım atcaqlarını gözləyirdim. Hər iki dövlətin Ermənistanla kifayət qədər bağlılığının olmasına əsaslanaraq bu fikirdəydim və fikirlərimdə yanlışdım. Fransanın siyasi hakimiyyətinə erməni diasporunun güclü təsiri var. Eyni zamanda Fransanın bir xristian dövləti kimi

Ermənistanı Barak Obama getməydi...

Iqtidar mediası Putinin İrəvan səfərini tənqid etməkdən çəkinir; **Fəzail Ağamalı:** “Rusiya Cənubi Qafqazda yeganə olaraq Ermənistanı özünün forpostu kimi görür”

Ermənistanı sevgisi var. Rusiya isə ancaq özünün strateji maraqları baxımından Ermənistanla ciddi əlaqələrə malikdir. Ermənistan Rusiyanın forpostudur, iqtisadi və siyasi cəhətdən tamamilə Rusiyadan asılı vəziyyətdədir. Rusiya Cənubi Qafqazda yeganə olaraq Ermənistanı özünün forpostu kimi görür, özünün strateji maraqlarının regionda reallaşdırılması üçün onu bir platsdarm kimi saxlayır. Digər tərəfdən, Türkiyə NATO-nun üzvü olduğu üçün həm də Ermənistan NATO-ya qarşı hərbi platsdarm kimi istifadə edir. Bu baxımdan Fransa prezidenti Fransua Ollandın və Rusiya prezidenti Vladimir Putinin Ermənistanı qondarma “erməni soyqırımı” tədbirlərində iştirak etməsi gözlənilən idi. Bundan sonra da bu ölkələrlə Ermənistan arasında münasibətlər belə olacaq.

Deputatın sözlərinə görə, bu bir daha təsdiq edir ki, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin ədalətli həllinə ATƏT-in Minsk Qrupu heç bir töhfə verməyəcək: “Çünki Minsk Qrupunun həmsədri olan üç dövlətdən ikisinin prezidenti bu münaqişədə işğalçı tərəf olan Ermənistanı müdafiə etdiklərini bir daha “erməni soyqırımı” tədbirinə qatılmaqla ortaya qoymuş oldular. Barak Obama Ermənistanı getməsə də Minsk Qrupunun həmsədri olan ABŞ-in da Qarabağ probleminin sülh yolu ilə ədalətli həllinə töhfə verəcəyi gözlənilir. Faktiki olaraq hər üç həmsədr ölkə işğalçı Ermənistanın yanındadır. Bunu öz addımları ilə nümayiş etdirirlər, işğalçı ölkəyə öz fəaliyyətləri ilə yardımçı olurlar və bununla da regionda sülhə, sabitliyə əslində mane olurlar. Ona görə də bizim yeganə

yolumuz müharibədən keçir. Biz əlverişli şəraitdə yaranmış olan situasiyanın təhlilini apararaq bizə verilmiş olan şansıdan dərhal istifadə edib torpaqların işğaldan azad olunması uğrunda hərbi əməliyyatlara başlamalıyıq. Artıq birmənalı şəkildə bəllidir ki, Minsk Qrupunun həmsədrləri işğalçının tərəfini tuturlar. Belə bir durumda isə Minsk Qrupunun bu münaqişəni həll etməyəcəyi bəllidir”.

Hakim Yeni Azərbaycan Partiyasının şöbə müdiri, deputat Aydın Mirzəzadə moderator.az-a bildirib ki, Yelisey sarayı prezident Fransua Ollandın Ermənistanı qondarma “erməni soyqırımı” tədbirlərində iştirakının uğurlu olmadığını başa düşür və buna görə də o, İrəvandan sonra qonşu türk dövləti olan Azərbaycana səfər edir: “Bu səfərə o, Ermənistanı olan səfərinin gərgin-

liyini neytrallaşdırmağa çalışır. Amma bu səfər bizə imkan verəcək ki, uydurma soyqırım haqqında mövqeyimizi ona bildirək. Fransa kimi nüfuzlu bir ölkə belə bir məsələdə ehtiyatlı və diplomatik yol tutmalı və reallıqda tarixdə baş verməyən bir hadisənin qondarma ildönümündə iştirak etməməli idi. Yüz illik yalanın yubileyində Fransa kimi qüdrətli bir dövlətin prezidentinin iştirakı heç də dünyaya nümunə olacaq bir hərəkət deyil. Ona görə də bu səfər tarixə heç də müsbət bir hadisə kimi düşməyəcək və onun ədalətliliyini şübhə altında qoyacaq. Bu səfər Fransa xalqı və dövlətinin milli maraqlarına cavab verməyən bir səfərdir. Çünki dövlət 10 milyonlarla insanın maraqlarını tapdalayıb, bir qrup insanın maraqlarını üstün tutmalı deyildi”.

□ E.SEYİDAĞA

Səudiyyə Ərəbistanının Yəmənə hücum əməliyyatı ikinci mərhələyə keçdi

Ərəb koalisiyası 27 günlük hava hücumlarını səngidib, əməliyyatın ikinci mərhələsini başlatdı; ölkədə vətəndaş müharibəsi getdikcə daha da dərinləşir

Səudiyyə Ərəbistanının başçılıq etdiyi ərəb ölkələri koalisiyasının Yəmənə qarşı “Qətiyyət fırtınası” əməliyyatı başa çatıb. Aprelin 21-də krallığın əməliyyat sözcüsü general Əhməd əl-Asiri bəyan edib ki, Yəmən dövlətinin prezidenti Mansur Hadinin müraziyyəti əsasında hava zərbələri dayandırılıb. Lakin ötən gün koalisiya aviasiyası yenidən Yəmən üzərində reydlər keçirib, bir sıra bölgələr bombalanıb.

Eyni zamanda Səudiyyə Ərəbistanı Müdafiə Nazirliyinin sözcüsü bəyan edib ki, bu gündən etibarən əməliyyatın yeni mərhələsi olacaq “Ümidin bərpası” adlı ikinci hissəyə başlayır. General Asiri bildirib ki, martın 26-dan başlayan hava zərbələri zamanı Yəmənə 2415 hava hücumu təşkil olunub. Ordu sözcüsü əməliyyatın “bütün hədəflərinə nail olduğunu” bildirib. Onun sözlərinə görə, hava zərbələri zamanı Yəməndə hərbi hədəflər, o cümlədən hüsilərə və keçmiş prezident Əli Abdullah Salehin tərəfdarı olan hərbi hissələrə zərbələr endirilib, ağır artilleriya və raket qurğuları məhv edilib.

Yəmənə qarşı əməliyyatın ikinci mərhələsi siyasi, diplomatik və hərbi fəaliyyətlərdən ibarət olacaq. Səudiyyə Ərəbistanının rəsmi agentliyi SPA-nın məlumatına görə, “Ümidin bərpası” əməliyyatı BMT TŞ, Körfəz Əməkdaşlıq Təşkilatının dəstəyi ilə Yə-

məndə siyasi həll prosesinin başladılmasını nəzərdə tutur. Eyni zamanda terrorla mübarizə, mülki əhəlinin müdafiəsi, tibbi xidmətlərin təşkili, əcnəbilərin tənxiyyəsi, hava zərbələrindən zərər çəkmiş bölgələrə yardımların çatdırılması, eyni zamanda hüsilərin və Əli Abdullah Saleh tərəfdarlarının silah əldə etməsinin qarşısının alınması.

Ancaq bununla yanaşı, S.Ərəbistanından qanşın xəbərlər gəlməkdədir. Ötən gün ərəb mediası Yəmənə qarşı quru əməliyyatının başlayacağı ilə bağlı məlumat yayıb. Xəbərlərdə qeyd olunur ki, kral Salman bin Əbdüləziz Yəmənə qarşı quru əməliyyatının başladılması üçün Milli Qvardiya Nazirliyinə tapşırıq verib. Qeyd edək ki, Milli Qvardiya Səudiyyə Ərəbistanının elitər birləşmələri hesab olunur. Ən son silah və texnika ilə təchiz olunmuş Milli Qvardiya 100 min canlı hərbiyə malikdir. Bundan

başqa, bu qurum ayrıca nazirlik kimi fəaliyyət göstərir və Müdafiə Nazirliyinə tabe deyil. Xəbərlərdə kral Salmanın Yəmənə quru müdaxiləsini nəzərdə tutan qərar imzaladığı və bu məqsədlə Milli Qvardiya naziri Mutib bin Əbdüləzizə tapşırıq verdiyi haqda xəbərlər yayılısa da, nazir bu barədə hər hansı şərh verməyib.

Yəmənə isə Səudiyyə Ərəbistanının quru hücumuna qarşı hazırdır. Eks-prezident Əli Abdullah Salehə sadiq hərbi birləşmələrdən birinin komandiri quru əməliyyatına hazır olduqlarını bildirib. “RIA Novosti” agentliyinə müsahibə verən komandir deyib ki, koalisiya qüvvələrinin hava zərbələri onların hərbi birləşmələrinə heç bir zərər vurmayıb, daha çox mülki əhaliyə zərər vurub. Salehin tərəfdarı bildirib ki, onlar indi səudiyyəli quru əməliyyatının başlamasını gözləyirlər ki, qisas alsınlar.

Qeyd edək ki, quru əməliyyatlarının başlaması ilə bağlı xəbərlər yayılısa da, indiki zamanda Ər-Riyadın Yəmənə quru qoşunları yeritməsi real görünür. Çünki ilk növbədə əgər quru əməliyyatları olarsa, o zaman hava zərbələri dayanmazdı.

Yəmən xüsusən də şimal hissəsi sərt dağlıq bölgədən ibarətdir və burda hərəkət edəcək quru qüvvələrinə davamlı hava dəstəyi lazım olacaq. İkinci tərəfdən, Səudiyyə dövləti Yəmənə qarşı daha əvvəl də əməliyyatlar həyata keçirib və oradakı situasiyanı bilir. Hətta 2009-cu ildə hüsilərə qarşı Yəmən ordusu ilə birlikdə həyata keçirilən əməliyyatlar zamanı belə uğur qazanmaq mümkün olmamışdı. Sonunda atəşkəs elan olunmuşdu. İndi isə durum daha da fərqlidir və Yəmən ordusunun böyük bir hissəsi hüsilərin və Saleh tərəfdarlarının nəzarətindədir. Yəmənə şimaldan daxil olacaq Səudiyyə ordusu burda sərt dağlıq bölgədə yerli şəraitə alışır, bölgəni yaxşı tanıyan və uzun illərə dayanan təcrübəsi olan husi üsyançılar və Yəmən ordusu ilə döyüşməli olacaq. Bu isə xeyli dərəcədə uğursuz bir riskdir. Çünki səudların Yəmənənin paytaxtı Səneya qədər gedib çıxması və burda sabitliyi bərqərar etməsi demək olar ki, mümkün deyil. Əksinə, bu müharibə bölgədə yeni bir müharibə bataqlığının yaranmasına səbəb olar ki, uzun illər fəsadlarını aradan qaldırmaq mümkün olmaz.

Məsələnin daha bir tərəfi ondan ibarətdir ki, Səudiyyə Ərəbistanı hakimiyyəti Yəmənə öz ordusunu deyil, daha çox canlı qüvvəyə malik, eləcə də savaşa təcrübəsi olan Pakistan və Misir ordusunu cəlb etmək istəyirdi. Ancaq Pakistan hökuməti uzun müzakirələrdən sonra qonşu İranda münaqişəyə girməmək üçün Yəmənə hücumda iştirak etmədi. Misirin isə başı daxilə radikal qruplarla mübarizəyə qarşılığı üçün faktiki olaraq Yəmənə ordu göndərə bilmir, yalnız gəmi və təyyarə göndərir.

Bu səbəbdən də hazırda Yəmənə xarici hərbi müdaxilənin baş verməsi real görünür. An-

caq bunun əvəzinə Ər-Riyad Yəmənə Hadi tərəfdarlarını və digər qüvvələri silahlandırmaq, maddi dəstək verməklə ölkə daxilində savaşı daha da gücləndirəcək. Bir sözlə, hava zərbələri dayansa da, Yəməndə daxili müharibə hələ bir müddət davam edəcək. Savaş yalnız tərəflərdən birinin üzərində tam şəkildə qalib gələrkən ölkəyə nəzarət ələ keçirməsi ilə dayana bilər. Müvəqqəti atəşkəs imkanları hələ qalsa da, böyük maraqların toqquşduğu Yəməndə indiki qüvvələrin bir araya gəlib siyasi anlaşmaya nail olması demək olar ki, mümkün deyil.

□ Kənan RÖVŞƏNOĞLU

Dağlıq Qarabağ danışıqlarında üzücü durğunluq mərhələsi davam edir. Bu mərhələ eyni zamanda cəbhə bölgəsində vaxtaşırı gərginliyin artması ilə müşayiət olunmaqdadır. Yaranmış situasiyada yeni müharibə ilə bağlı risklər, münaqişə tərəflərinin iqtisadi, hərbi qüdrəti, onların müttəfiqlərinin - ilk növbədə də Rusiya və Türkiyənin, habelə Qərbin və İranın hansı davranışı sərgiləyəcəyi bir daha gündəmə gəlir. Bu və digər faktorları təzədən səf-nəzər eləmək zərurəti ortaya çıxır.

Bellidir ki, işğalçı Ermənistanın arxasında Rusiya durub. Bu ölkə ilə təcavüzkar dövlət azı, 45 illiyə siyasi-hərbi ittifaqdadır. Düşmən ölkə üstəgəl, Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatında (KTMT) Rusiyaya hərbi tellərlə bağlıdır. Bəs bu müttəfiqlik İrəvana hansı üstünlüklər yaradır və Azərbaycan ərazilərinin işğalının uzanmasında haraya kimi həlledici rol oynaya bilər?

Rusiyalı hərbi ekspert, Moskvadakı MDB İnstitutunun Qafqaz şöbəsinin rəhbəri Vladimir Yevseyevin bu xüsusda maraqlı sayılacaq yanaşması var. Ekspert erməni portallarının

dan birinə müsahibəsində tam doğru olaraq hesab edir ki, KTMT bir qurum olaraq yalnız kağız üzərindədir, formal xarakter daşıyır və bu təşkilat çərçivəsində Ermənistanda keçirilən birgə təlimlər də sırf ikitərəfli Rusiya-Ermənistan təlimləridir: "Odur ki, Ermənistan bu quruma xüsusi əhəmiyyət verməməlidir. Çünki KTMT-nin əksər funksiyaları işlək deyil".

Rusiyalı analitik Azərbaycanın KTMT-yə qoşulması və Ermənistanla birgə təmsilçiliyini real saymır və bunu ölkənin sərbəst inkişaf kursu aparması ilə izah edir: "Azərbaycan Avrasiya İqtisadi Birli-

"Yeni Qarabağ savaşında Rusiya bitərəf qalacaq"

Müharibə ehtimalının artması Türkiyə amilinin önəmini birə-iki artırır; rusiyalı hərbi ekspert: "Azərbaycanla Ermənistanın eyni ittifaqda olması mümkün deyil..."

"Ordu öz üzərinə düşəni layiqincə yerinə yetirəcək"

Müdafiə naziri Zakir Həsənov ATƏT sədrinin şəxsi nümayəndəsi ilə görüşdə işğalçı ölkəyə bir daha mesaj göndərdi...

Azərbaycanın müdafiə naziri Zakir Həsənov aprelin 22-də ATƏT-in fəaliyyətdə olan sədrinin şəxsi nümayəndəsi Anjey Kaspşiklə görüşüb. Z. Həsənov Ermənistan tərəfindən Azərbaycan ərazilərinin işğal edilməsi, rəsmi İrəvanın sülh danışıqlarından boyun qaçıraraq cəbhədə vəziyyəti gərginləşdirməsi və son vaxtlar uğursuzluğa düşərək çoxsaylı itkilərə məruz qalan düşmənin miniaturlardan, iriçaplı silahlardan istifadə etməklə yaşayış məntəqələrini, qeyri-hərbi obyektləri və dinc sakinləri atəş tutmaları faktlarını bir daha qonağın diqqətinə çatdırıb.

"Silahlı Qüvvələrimizin bölmələri hər dəfə düşmənin atəş nöqtələrini susdurmaq məqsədilə effektiv cavab tədbirləri görür. Təmas xəttində yerləşən bütün şəxsi heyətə hərəkət edən istənilən hərbi obyekt dərhal məhv etmək tapşırığı verilib və bu qeyd-şərtsiz yerinə yetirilir... Düşmən anlamalıdır ki, bizim yolumuz haqdir. Silahlı Qüvvələrimiz işğalçıları məhv etməyə daim hazırdır. Ordumuzun arsenalında, xüsusilə özümüzlün və digər ölkələrin hərbi-sənaye komplekslərinin istehsalı olan keyfiyyətli, yüksək dəqiqliyə və geniş ərazidə dağıdıcı qüvvəyə malik, silahlanmaya qəbul edilmiş yeni silahlar sayəsində bu vəzifəmizi layiqincə yerinə yetirəcəyik", - deyərək müdafiə naziri bildirib.

Görüşdə qoşunların təmas xəttindəki hazırkı vəziyyət, keçirilən monitorinqlərin nəticələri və münaqişənin həllinə dair də fikir mübadiləsi aparılıb.

yinin üzvü ola bilər. Ancaq hələ ki, o, müşahidə edir görsün ki, bu layihənin aqibəti necə olacaq. Əgər üstünlüklər vəd eləsə, o zaman mümkündür ki, üzvlük haqda fikirləşsin. Amma bu üzvlük istənilən halda tam həcmli olmayacaq, qismən olacaq. Bundan əlavə, mən hesab edirəm ki, Dağlıq Qarabağ münaqişəsi hələ uzun müddət davam edəcək. Təəvvürə gətirmək çətindir ki, Azərbaycanla Ermənistan eyni ittifaqın üzvü ola bilər. Qarabağ problemi nizamlanadək başqa perspektiv görmürəm".

Münaqişə zonasında isə hərbi ekspertin qənaətinə, situasiya kəskinləşməkdədir: "Bunun sübutu kimi ötən ilin kritik avqust hadisələrini, noyabrda erməni hərbi vertolyotunun vurulmasını, yanvar və mart aylarında təmas xəttində təzədən artan və canlı itkilərə gətirən gərginlikləri göstərmək olar. İyun ayında Bakıda Avropa Oyunlarının gözlənilməsinə baxmayaraq vəziyyət gərginləşməkdə davam edir. Ötən il Minsk Qrupunun amerikalı həmsədri Ceyms Uorlik "Madrid prinsipləri"nin dəyişdirilmiş variantını təklif elədi. Ancaq təklifdə nə Bakı və İrəvanda, nə də Stepanakertdə (Xankəndində - red.) razı qaldılar. Yeni belə çıxır, heç bir tərəfi qane etməyən bir variant irəli sürüldü. Azərbaycan indi "Madrid prinsipləri"ni əvəzləyəcək prinsiplərdən danışır. Lakin Bakı çox istəyir ki, bütün bunlara Avropanı cəlb eləsin, çünki hesab edir ki, Minsk Qrupunun hazırkı tərkibi erməniyə yönüldür".

Bu həqiqətdən də belədir. "Üçlük"dən ermənilərə ən yaxın olan, problemin həllinə əsas əngəl yaradan həmsədr dövlət isə təbii ki, Rusiyadır.

Lakin moskvalı analitik Qarabağ münaqişəsinin həll edilmiş qalmasında Kremlin maraqlı olması fikri ilə razılaşmır: "Bu, mənə, yanlış fikirdir. Rusiya, həmçinin də Türkiyə və İran sabitlikdə maraqlıdır. Moskva sabitlik istəyir. Əgər vəziyyət pisləşsə, bu, Şimali Qafqazdakı çatacaq ki, bu da Rusiya üçün məqbul deyil. Moskva üçün sabitlik prioritet xarakter daşıyır. Qarabağda müharibə olsa, Rusiya nə edə bilər? İlk növbədə onu ki, Türkiyəyə ona qatılmasın. Fikirimcə, bu, çox mühümdür ki, Rusiya Türkiyənin bitərəf qalmasına zəmanət verir. O halda, münaqişə genişmiqyaslı olmayacaq, regional müharibəyə çevrilməyəcək. İkinci yandan, Moskva maksimum qısa zamanda atəşkəs əldə edilməsində maraqlı olacaq. Amma söyləmək ki, Rusiya o dəqiqə ordusunu

çıxaracaq ki, erməni qüvvələrinə kömək eləsin, bu - doğru deyil. Yox, situasiya kritik olsa, Rusiya Ermənistanı müdafiə edəcək. Əgər genişmiqyaslı müharibə başlasa, o zaman o, mütləq Dağlıq Qarabağın hüddulərindən kənara çıxacaq və o halda birmənalı şəkildə Rusiyanın Ermənistanı müdafiə etmək imkanı yaranacaq".

Ancaq Rusiya işğalçıya kömək eləsə də, etməsə də fakt budur ki, ermənilər həmişə başqa xarici qüvvələrdən, anti-Azərbaycan, antitürk dairelərindən yardım alıb. Söhbət həm də muğzuların xidmətindən istifadədən gedir. Bu, özünü ikinci Qarabağ savaşında xüsusilə göstərib.

"Keçmiş SSRİ məkanında azərbaycanlılara qarşı müharibəyə Yaxın Şərq ölkələrindən, eləcə də Cənub-Şərqi Avropadan, Qərbi Avropadan və ABŞ-dən erməni millətindən olan 6 minə yaxın xarici muğzlu hərbi qüvvə cəlb olunub". Bunu Prezident yanında Strateji Araşdırma Mərkəzində (SAM) rusi-

yalı tarixçi və hüquqşünas Oleq Kuznetsovun "XX əsrdə transmilli erməni terrorizmi: tarixi-kriminoloji tədqiqat" kitabının təqdimat mərasimində müəllifin özü deyib.

Kuznetsovun sözlərinə görə, Dağlıq Qarabağdakı müharibə erməni milliyətçiliyinin Azərbaycan xalqına qarşı terror müharibəsidir: "Dağlıq Qarabağa gəlmiş döyüşçülər altruist deyil, sözün həqiqi mənasında muğzlu hərbiçilər, terrorçular olub, azərbaycanlı qocaları, qadın və uşaqları abstrakt siyasi ideallar yolunda yox, pul naminə qətlə yetiriblər. Məsələn, Ermənistan Dövlət Milli Təhlükəsizlik İdarəsinin

kəşfiyyat əməliyyatları şöbəsinin rəisi, polkovnik-leytenant Caan Ohanesyan, həmin idarənin mayoru Aşot Qaloyan və onlara qoşulmuş digər şəxslər - Rusiyanın Federal Əks-kəşfiyyat Xidməti terrorizmə qarşı mübarizə idarəsi 2-ci şöbəsinin məsləhətçisi Boris Simonyan haqqında Tambov qarnizonu Hərbi Məhkəməsinin 11 mart 1996-cı il tarixli hökmündə açıq şəkildə bildirilib ki, onlar Azərbaycan Respublikasına qarşı silsilə terror aktları həyata keçirmək məqsədilə Rusiya Federasiyası ərazisində hazırlıq işlərinə görə ittiham edilə bilərlər".

Tarixçi əlavə edib ki, ermənilərin Azərbaycana qarşı törətdikləri cinayətlər həm də kommersiya məqsədi daşıyır: "Erməni terrorizminin kommersiya maraqları özünü ilk dəfə XX əsrin əvvəllərində - katolikos I Mkrtçin və erməni həvari kilsəsinin din xadimlərinin ekstremist və radikal erməni siyasi qruplaşmalarını Rusiya hakimiyyətinə qarşı açıq mübarizəyə qalxmaq çağırışlarında qabarıq şəkildə özünü büruzə verib".

Qarabağ savaşını qızışdıraraq, işğalçı tərəfin yenə də silahlı muğzuların istifadə edəcəyi şübhə doğurur. Zətən, nəzərə alınmayan ərazilərimizdə çoxdandır ki, ASALA tipli erməni terror təşkilatlarının gen-bol yarılandığı haqda məlumatlar gəlməkdədir. Odur ki, Azərbaycan öz əzəli torpaqlarını zor gücünə, antiterror əməliyyatı adı altında azad etməyə qərar verməzdən öncə bütün bu kimi amilləri ciddiylə almalı, yüz ölçüb bir biçməlidir.